

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. W IV kwartale 2016 roku ogólny wskaźnik koniunktury w budownictwie przyjął wartość -11,1 pkt., większą niż w IV kwartale 2015 r. o 3,5 punktu. Bieżący kwartał jest drugim z kolei, w którym trend zmian wartości wskaźnika koniunktury jest rosnący.

Wskaźniki koniunktury w sektorze prywatnym i publicznym mają zbliżone wartości, odpowiednio równe -10,7 i -12,8 pkt. W związku z rozpoczęciem się sezonowego spadku aktywności budowlanej wartości wskaźnika koniunktury w przeważającej części pozostałych grup klasyfikacyjnych także są ujemne i znacznie niższe niż w poprzednim kwartale. Wśród zakładów klasyfikowanych według wielkości tylko w grupie zatrudnienia powyżej 100 pracowników wartość wskaźnika jest dodatnia i równa +7,9 pkt. W układzie regionalnym jedynie w regionie południowo-zachodnim wskaźnik ma wartość dodatnią, równą +1,8 pkt.

2. Obecnie saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji ma wartość +5,3 pkt., niemal identyczną jak w IV kwartale przed rokiem. Utrzymuje się poziomy trend jego zmian.

Pomiędzy analizowanymi grupami zakładów występuje duże zróżnicowanie dynamiki produkcji. Dla sektora firm prywatnych wartość salda wynosi +0,4 pkt., jest więc mniejsza o 4,0 punkty niż w IV kwartale ub. Roku. Natomiast dla sektora przedsiębiorstw publicznych wynosi aż +24,6 pkt. i w porównaniu z IV kwartałem minionego roku jest większa o ponad 12 punktów. Dla zakładów zatrudniających ponad 100 pracowników wartość salda jest równa +12,0 pkt., a z zatrudnieniem do 20 pracowników tylko -9,2 pkt. Grupa zakładów budujących obiekty inżynierii lądowej i wodnej notuje saldo o wysokiej wartości +13,8 pkt., grupa zakładów wykonujących prace specjalistyczne +1,4 pkt., a grupa zakładów wznoszących budynki -5,6 pkt.

3. Pod względem zamówień dla zakładów budowlanych bieżący kwartał nie przyniósł istotnej zmiany. Stagnację zamówień obserwujemy od ok. półtora roku. Wśród badanych grup zakładów budowlanych występuje jednak duże zróżnicowanie. Wartość salda w ujęciu ogółem wynosi +3,2 pkt., w przypadku zamówień krajowych +4,2 pkt., a zamówień eksportowych zaś -4,0 pkt. W portfelach firm prywatnych zamówień przybyło (wartość salda ogółem równa +3,3 pkt.), a w portfelach przedsiębiorstw publicznych jest ich mniej (saldo -0,8 pkt.). Dla grupy zakładów zatrudniających ponad 100 pracowników saldo zamówień ogółem ma wysoką dodatnią wartość +28,8 pkt., w grupach zatrudnienia do 20 oraz 20-100 pracowników wartości salda wynoszą odpowiednio: -18,4 oraz -6,2 pkt. Dodatkowo wartości salda ogółem zanotowano dla zakładów budujących obiekty inżynieryjne oraz wznoszących budynki (odpowiednio: +13,4 oraz +8,6 pkt.), a ujemne dla zakładów wykonujących roboty specjalistyczne (-3,5 pkt.).

Prognozy zamówień na nadchodzący kwartał są pesymistyczne we wszystkich grupach zakładów. Wartość salda przewidywań w ujęciu ogółem wynosi -25,9 pkt., dla sektora prywatnego -23,4 pkt., a dla publicznego -34,4 pkt. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość spodziewanych zamówień eksportowych jest niższa od wartości salda stanu o 6 punktów. Relatywnie najlepiej przyszłe zamówienia oceniają zakłady zatrudniających ponad 100 pracowników.

4. Czwarty kwartał 2016 r. nie przyniósł oczekiwanego odwrócenia tendencji i wzrostu poziomu cen usług budowlanych. W przeważającej części analizowanych grup zakładów wartości salda nadal są ujemne. Wartość salda w ujęciu ogółem wynosi -9,3 pkt., a dla sektora prywatnego -11,9 pkt. Jedynie w sektorze publicznym zauważa się niewielki wzrost cen – wartość salda przekroczyła poziom zerowy i wynosi +2,6 pkt. Zakłady budowlane nie przewidują podniesienia cen swych usług w nadchodzącym

kwartale. Wartość salda prognostycznego w ujęciu ogółem wynosi -11,4 pkt., dla sektora prywatnego -13,4 pkt, a publicznego -2,6 pkt.

5. Obecna wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia w budownictwie w ujęciu ogółem wynosi -7,3 pkt. i jest o 5 punktów niższa niż w IV kwartale 2015 r. Od początku bieżącego roku trend zatrudnienia w budownictwie jest spadkowy.

Dla sektora prywatnego wartość salda zatrudnienia wynosi -10,5 pkt., jest więc mniejsza niż przed rokiem o 9 punktów. Odmienna sytuacja panuje w sektorze publicznym, dla którego wartość salda jest równa +6,4 pkt., czyli w porównaniu z IV kwartałem 2015 roku wzrosła aż o 12,5 punktu. Klasyfikacja ze względu na wielkość zakładu pokazuje, że wzrost zatrudnienia obserwuje się tylko w największych zakładach, zatrudniających powyżej 100 pracowników; dla tej grupy wartość salda jest dodatnia i równa +7,0 pkt. Dla zakładów, które zatrudniają do 20 oraz 20-100 pracowników, wartości salda są odpowiednio równe: -13,8 oraz -13,3 pkt.

6. Bieżący kwartał jest drugim z kolei, w którym sytuacja finansowa zakładów budowlanych pogarsza się. Trend długookresowy jest również spadkowy. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że o ile wartość salda w ujęciu ogółem jest o 12 punktów niższa niż przed rokiem, a dla sektora prywatnego nawet o 17 punktów, to dla sektora publicznego wzrosła w tym czasie o 4,5 punktu. Wartość salda ogółem wynosi obecnie -12,0 pkt, dla sektora prywatnego -17,4 pkt., natomiast dla publicznego jest dodatnia i równa +7,2 pkt. Najlepiej własną sytuację finansową oceniają przedsiębiorstwa państwowe – wartość salda dla tej grupy wynosi +9,5 pkt.

Prognozy sytuacji finansowej zakładów budowlanych na nadchodzący kwartał są jednak pesymistyczne. Dla wszystkich analizowanych grup zakładów wartości salda przewidywań są ujemne: w ujęciu ogółem wynosi -27,3 pkt., dla sektora prywatnego -26,1 pkt., a publicznego -33,6 pkt.

7. Od ponad roku wykorzystanie mocy produkcyjnych w budownictwie utrzymuje się na prawie niezmiennym poziomie. Obecna wartość salda w ujęciu ogółem wynosi +5,4 pkt. Pomiędzy badanymi grupami zakładów budowlanych występuje duże zróżnicowanie wykorzystania mocy produkcyjnych. Dla sektora prywatnego wartość salda wynosi +3,1 pkt. i jest mniejsza o 6 punktów niż rok wcześniej. Dla sektora publicznego wartość salda wynosi +12,3 pkt. i jest większa niż przed rokiem aż o 17 punktów. Dla przedsiębiorstw zatrudniających do 20, 20-100 oraz ponad 100 pracowników wartości salda są odpowiednio równe: -7,7, -7,2 oraz +6,0 pkt. Dla przedsiębiorstw państwowych wartość salda wynosi +6,3 pkt, a dla najmniejszych firm prywatnych (zatrudniających do 10 osób) -6,5 pkt.

8. Zmniejszają się nakłady inwestycyjne w budownictwie. Obecna wartość salda ogółem wynosi -17,9 pkt. i jest o 7 punktów mniejsza niż w IV kwartale 2015 roku. Wartość salda dla sektora prywatnego wynosi -19,8 pkt. i jest niższa o 6 punktów niż przed rokiem. Dla sektora publicznego wartość salda wynosi -10,4 pkt. i obniżyła się w ciągu roku o 10 punktów. Jediną grupę zakładów budowlanych, w których obserwuje się wzrost nakładów inwestycyjnych, stanowią przedsiębiorstwa największe, zatrudniające ponad 100 pracowników. Dla tej grupy wartość salda jest dodatnia i równa +7,0 pkt.

Przewidywania co do nakładów inwestycyjnych w najbliższym kwartale są pesymistyczne. Wartość salda prognostycznego w ujęciu ogółem wynosi -28,4 pkt, dla sektora prywatnego -28,8 pkt., a publicznego -24,8 pkt.

9. Bieżący kwartał jest trzecim z kolei, w którym pogarszają się oceny ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Wartość salda ogółem wynosi -23,7 pkt. i jest niższa niż w IV kwartale 2015 r. o 32 punkty. Wartości salda dla sektorów prywatnego i publicznego wynoszą odpowiednio: -30,0 oraz +0,8 pkt, czyli mniej niż przed rokiem o: 36 oraz 17 punktów. Opinie większości grup zakładów

---

budowlanych o sytuacji gospodarczej w Polsce są negatywne. Względnie najlepiej oceniają gospodarkę przedsiębiorstwa państwowe (saldo -10,1 pkt.). Przewidywania na nadchodzący kwartał są pesymistyczne. Wartości salda prognostycznego wynoszą: w ujęciu ogółem -34,4 pkt., dla sektora prywatnego -35,6 pkt., a publicznego -30,0 pkt.

10. Również w przypadku ocen sytuacji budownictwa bieżący kwartał jest trzecim z kolei kwartałem spadków. Firmy budowlane gorzej oceniają sytuację we własnej branży niż całej gospodarki. Saldo w ujęciu ogółem przyjęło wartość -29,0 pkt, dla sektora prywatnego -33,8 pkt., a publicznego -11,5 pkt. Negatywnie sytuację budownictwa oceniają wszystkie wyróżnione grupy zakładów budowlanych. Dla zakładów zatrudniających do 20, 20-100 oraz ponad 100 pracowników wartości salda są równe odpowiednio: -21,3, -25,9 oraz -37,3 pkt. Dla grupy przedsiębiorstw państwowych wartość salda wynosi -25,4 pkt. Prognoza sytuacji budownictwa na nadchodzący kwartał jest gorsza od prognozy dla gospodarki – wartość salda przewidywań wynosi w ujęciu ogółem -36,9 pkt., dla sektora prywatnego -37,6 pkt., a publicznego -35,1 pkt.

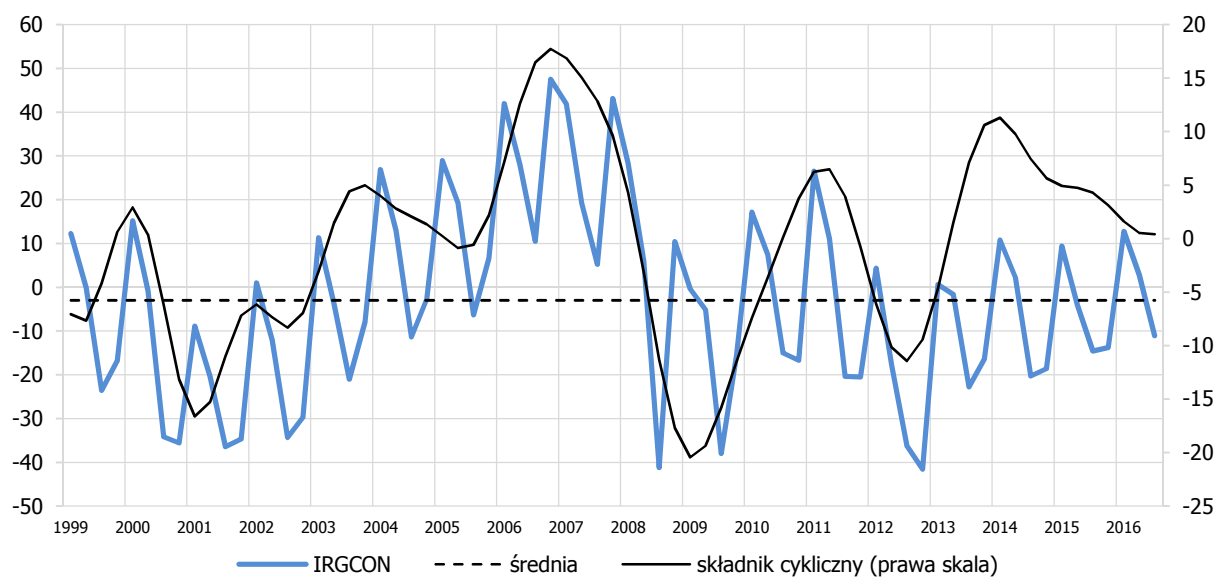
11. Silna konkurencja wewnątrz gałęzi nadal jest główną barierą dla rozwoju zakładów budowlanych – wskazuje ją 64,3 % ankietowanych przedsiębiorstw (w poprzednim kwartale 62,8 %). Drugą barierą jest niedostateczny popyt (40,7 %, w poprzednim kwartale 39,7 %), trzecią nadmierne obciążenia podatkowe (37,9 %, w poprzednim kwartale 38,7 %), a kolejne miejsca w rankingu zajmują: zatory płatnicze (30,8 %, w poprzednim kwartale 33,7 %), niestabilność przepisów prawnych (27,5 %, w poprzednim kwartale 24,1 %), niekorzystne warunki pogodowe (23,6 %, w poprzednim kwartale 8,5 %), wysokie ceny surowców i materiałów (21,4 %, w poprzednim kwartale 20,1 %) oraz trudności w uzyskaniu kredytu (15,9 %, w poprzednim kwartale 12,1 %). W bieżącym kwartale tylko 5,5 % zakładów budowlanych stwierdza, że nie ma barier, które ograniczałyby ich aktywność produkcyjną.

Z wyjątkiem barier administracyjnych i zatorów płatniczych, uciążliwość barier jest w obecnym kwartale większa w ocenie przedsiębiorstw publicznych niż firm prywatnych.

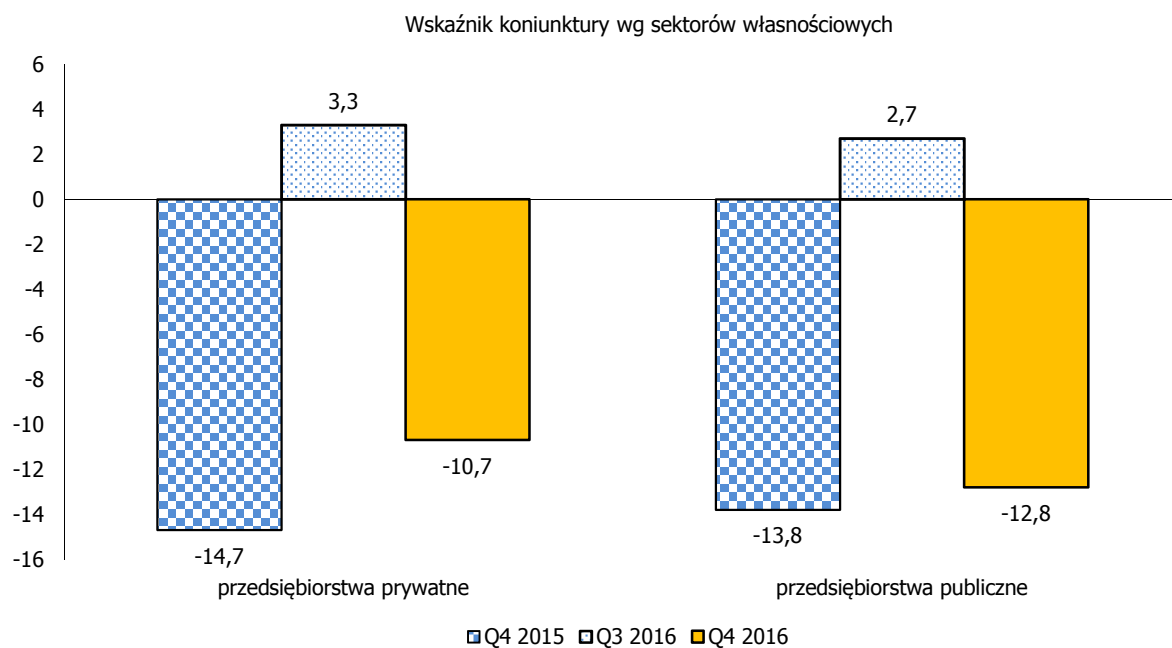
Zakłady budowlane przewidują, że większość barier działalności budowlanej będzie w nadchodzącym kwartale bardziej dotkliwa niż w IV kwartale 2016 r.

2. Wyniki szczegółowe

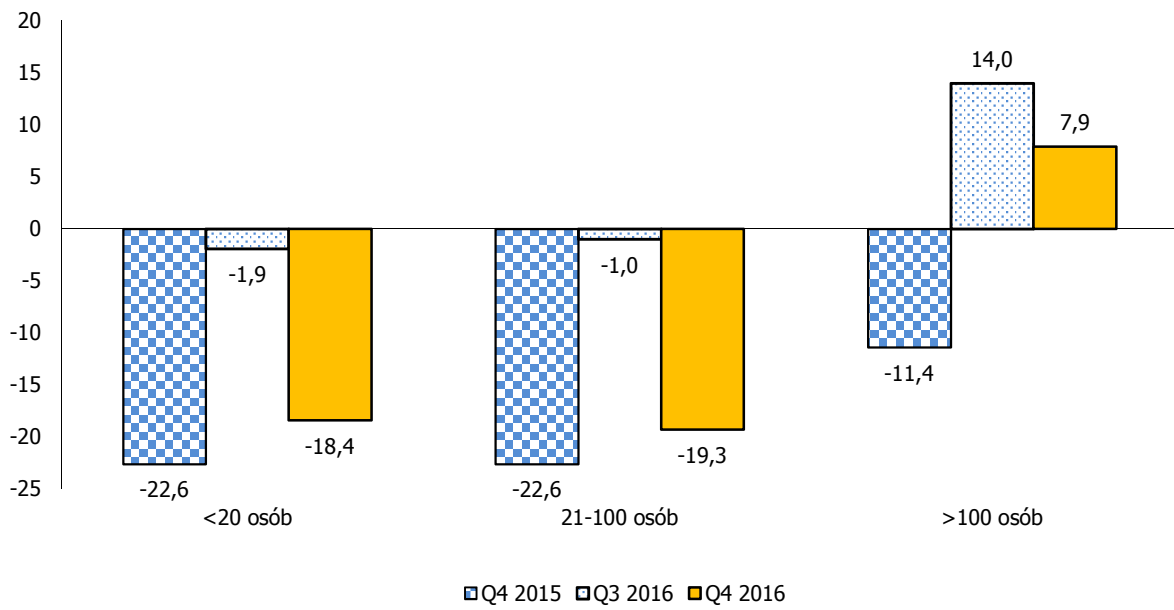
WSKAŹNIK KONIUNKTURY

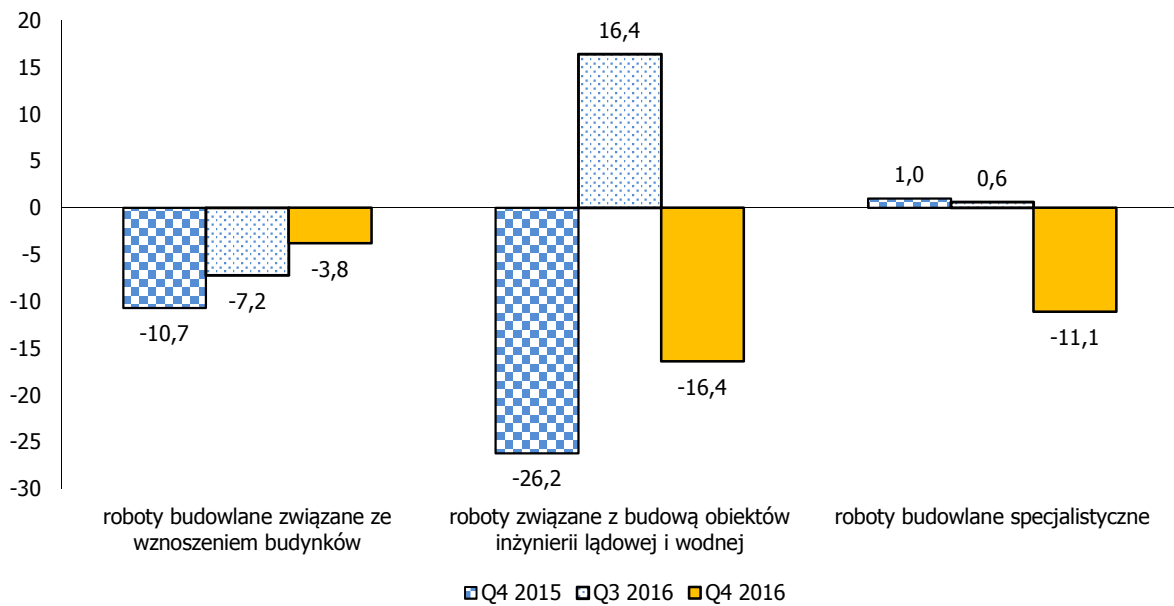
składowe salda	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. zamówienia ogółem – stan	7,7	-1,3	-41,0	13,3	12,1	3,1
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	-15,9	-27,9	13,5	12,3	-6,5	-25,2
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	-4,1	-14,6	-13,8	12,8	2,8	-11,1

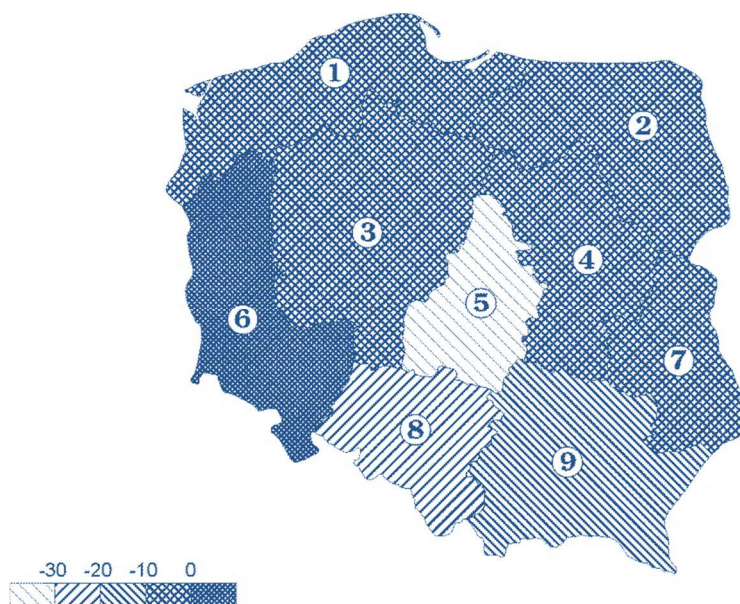
Wskaźnik koniunktury wg wielkości zatrudnienia

Wskaźnik koniunktury wg rodzajów działalności

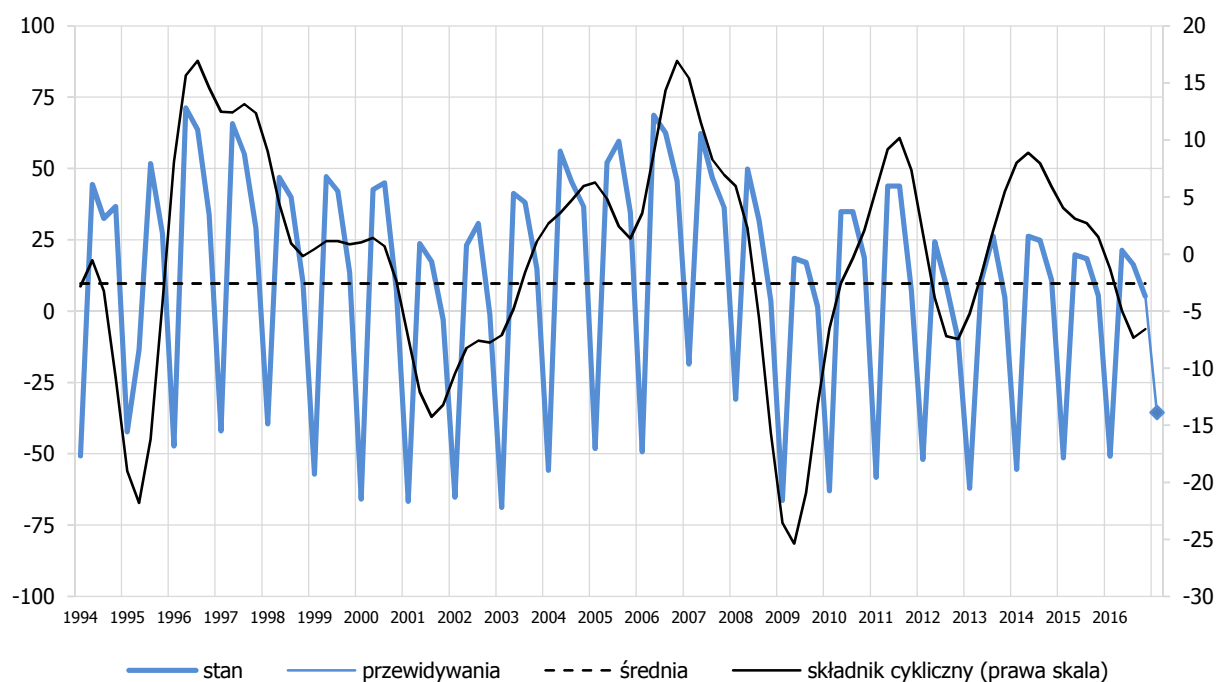

Wskaźnik koniunktury wg regionów

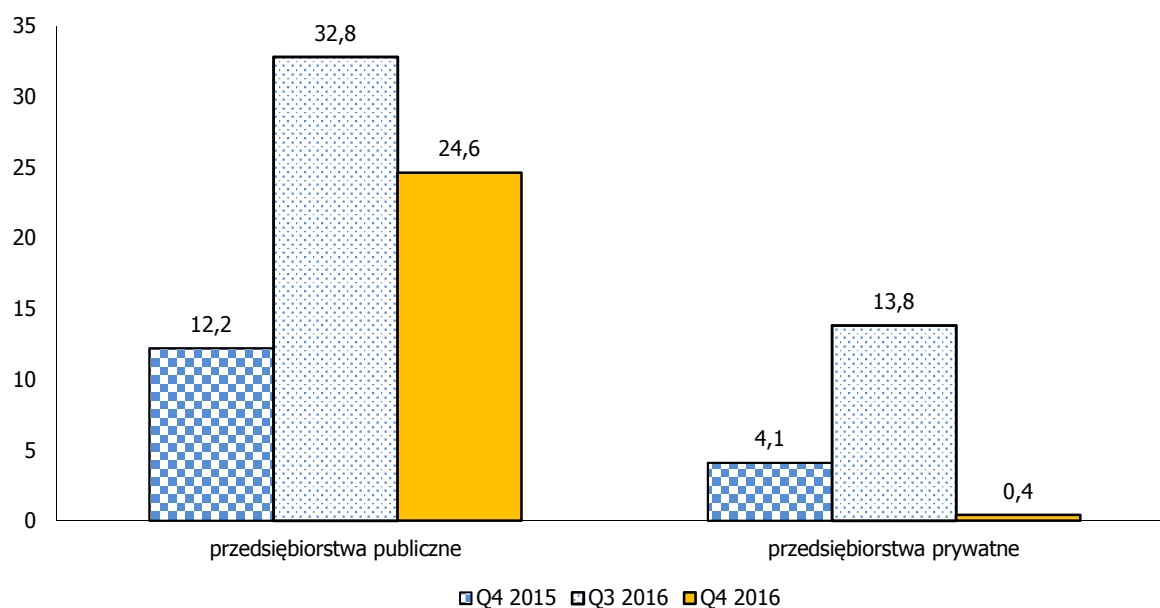
1. Region północny	-4,7
2. Region północno-wschodni	-5,9
3. Region środkowo-zachodni	-9,4
4. Region stołeczny	-5,7
5. Region środkowy	-31,6
6. Region południowo-zachodni	1,8
7. Region środkowo-wschodni	-2,6
8. Region południowy	-22,7
9. Region południowo-wschodni	-12,9

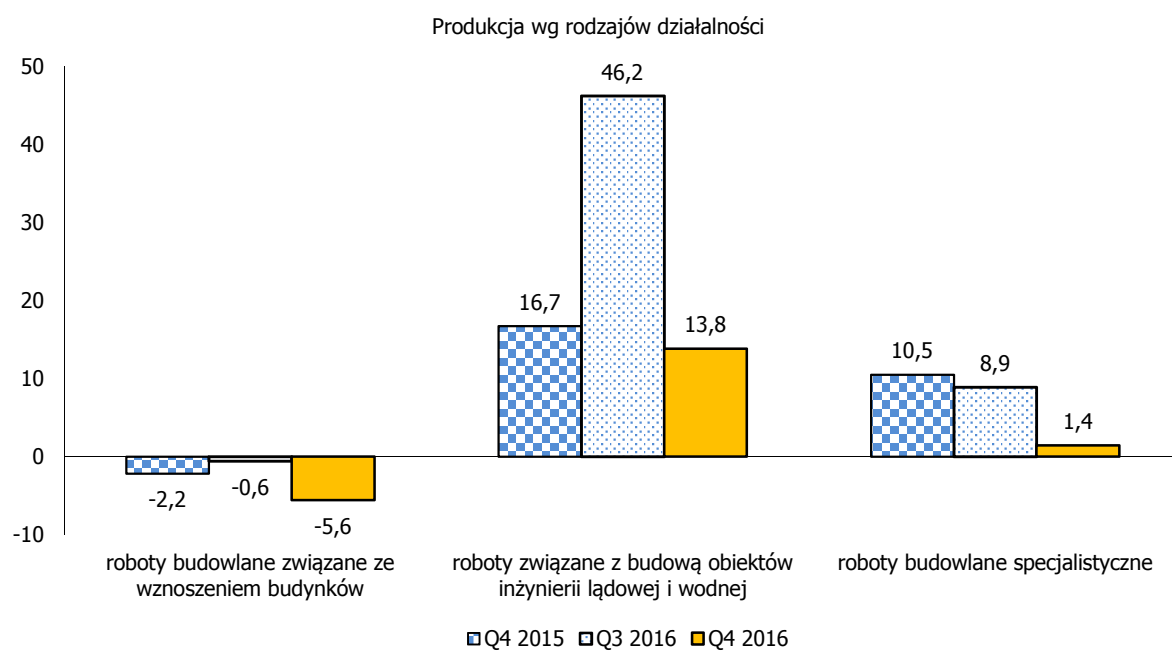
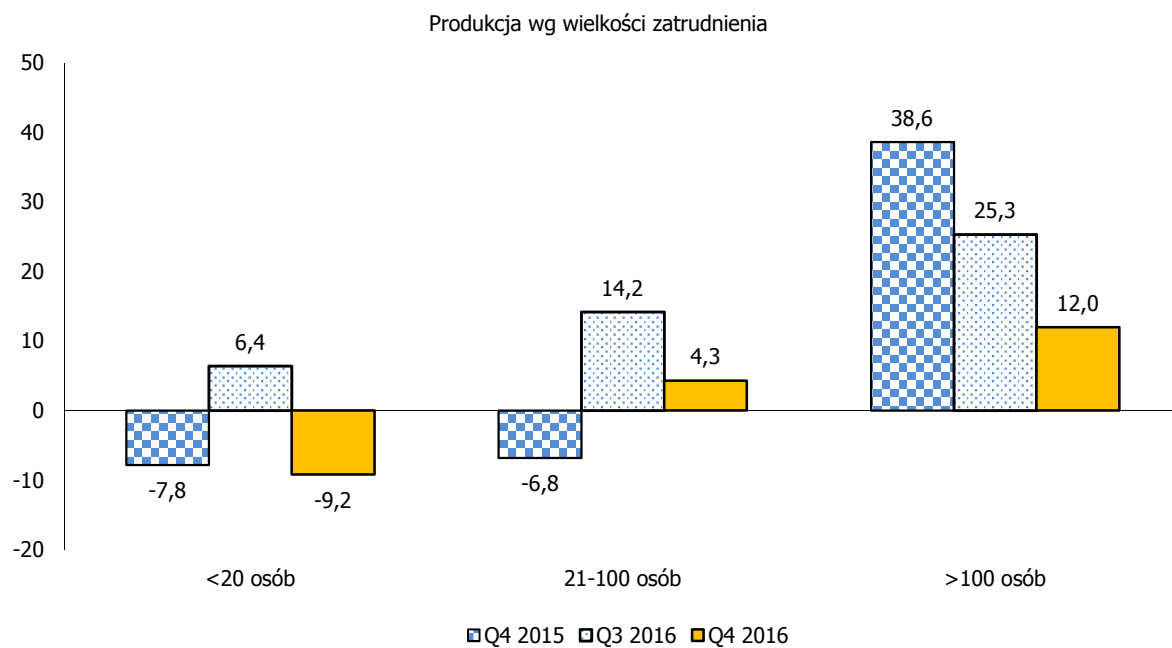
PRODUKCJA

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	28,4	9,0	37,3	34,1	27,7	13,0
2. brak zmiany	48,7	31,1	46,7	48,0	49,8	38,6
3. spadek	22,9	59,8	16,0	17,9	22,4	48,5
saldo (1.-3.)	5,5	-50,8	21,3	16,2	5,3	-35,5

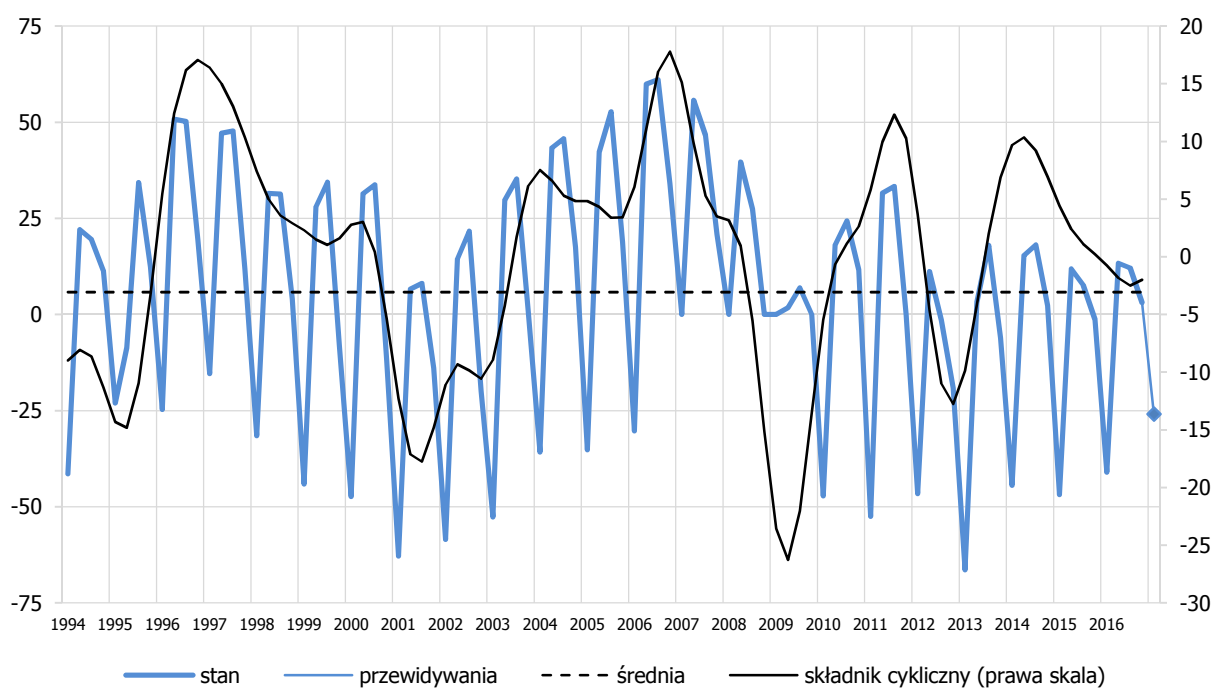
Produkcja wg sektorów własnościowych

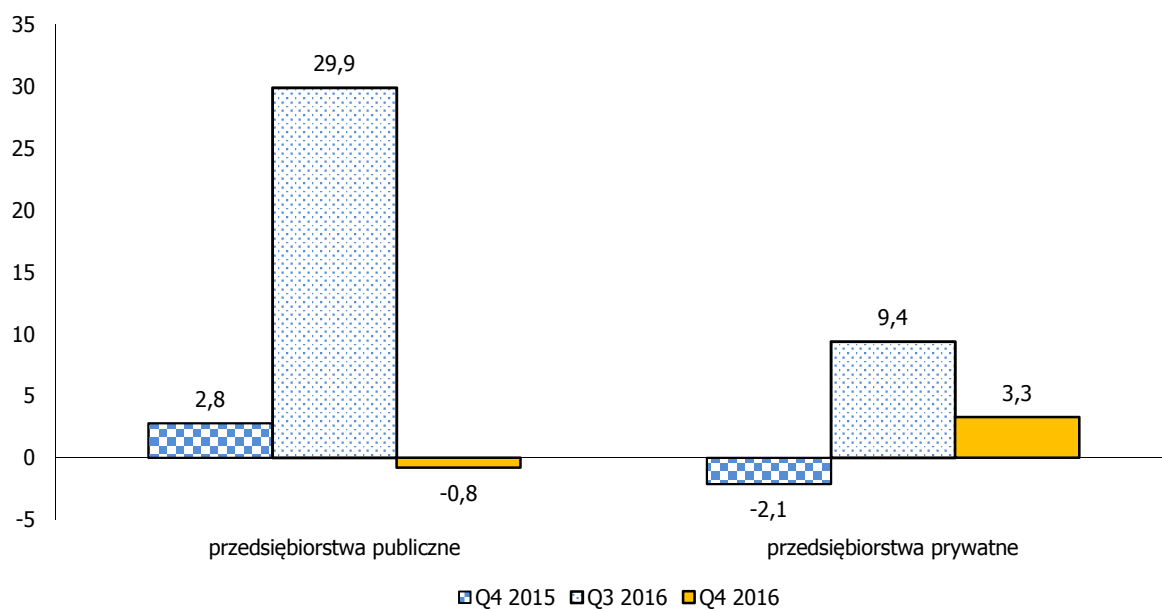

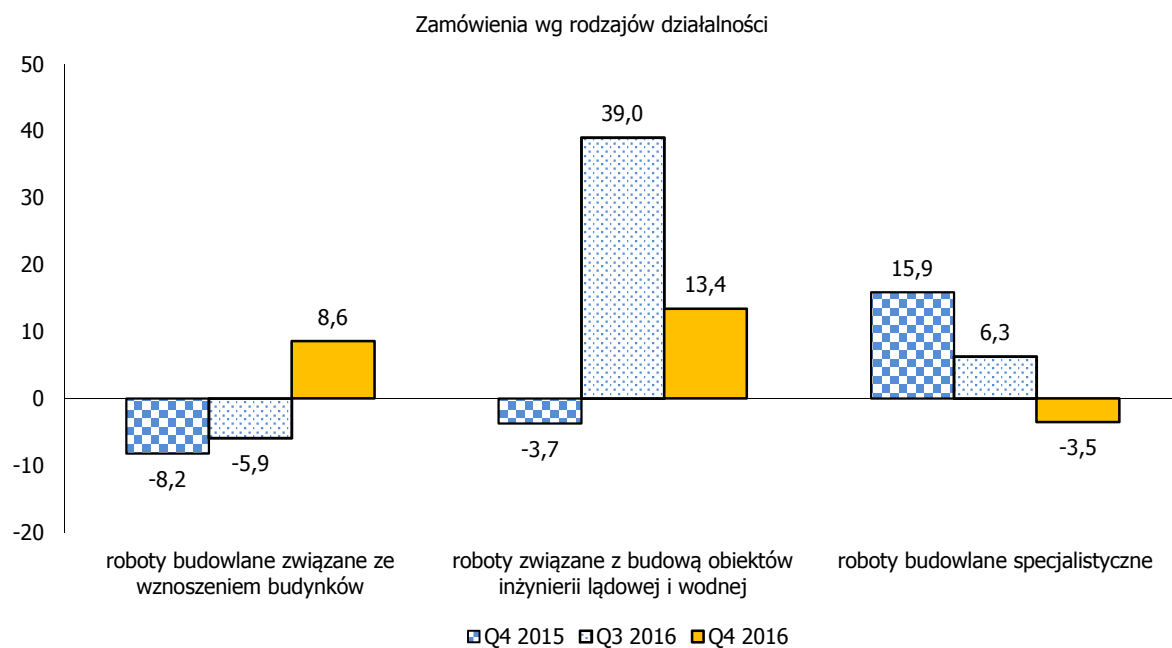
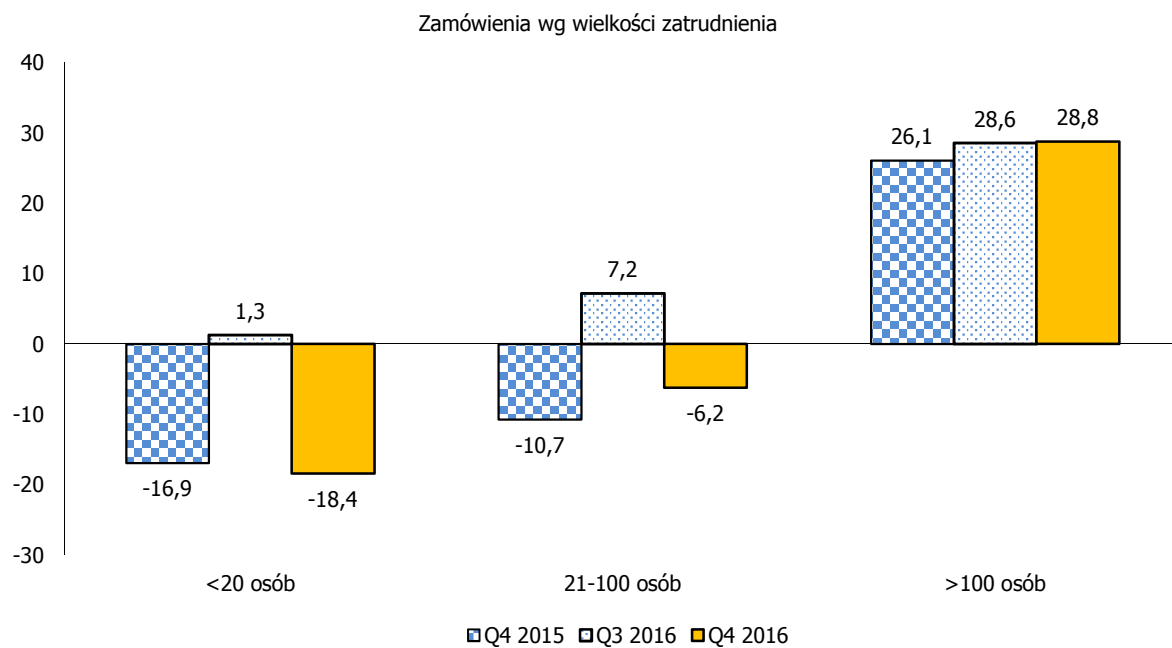
ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

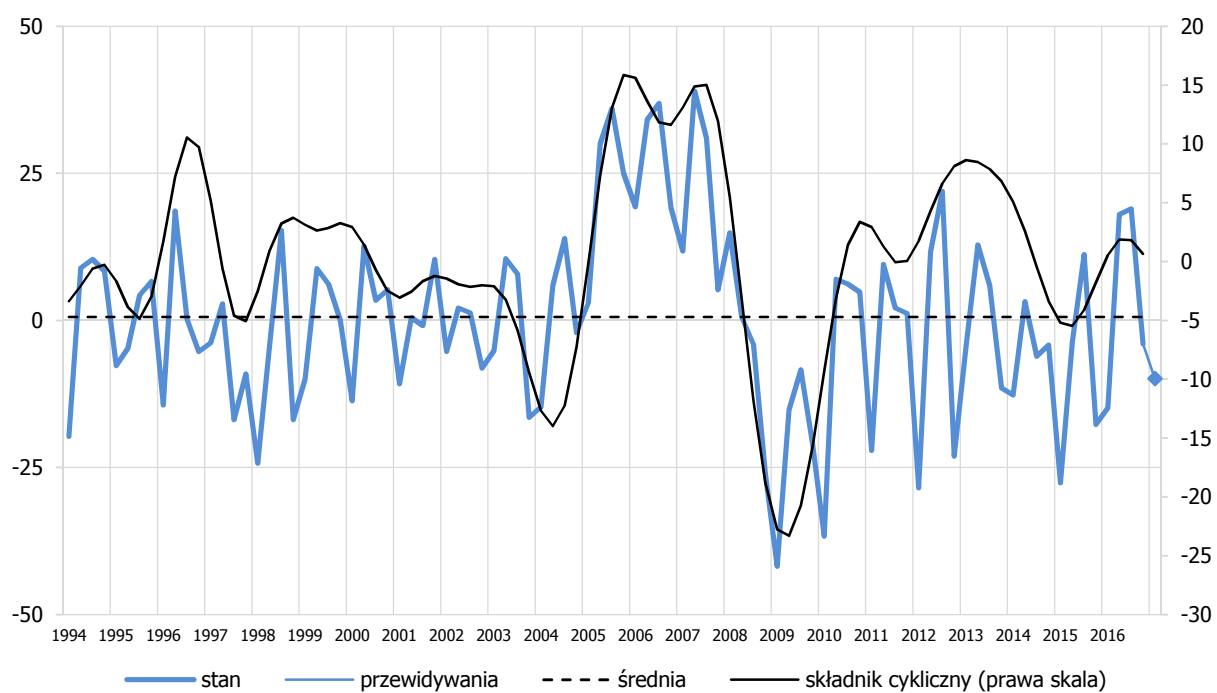
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	26,3	12,3	35,6	34,3	28,1	16,7
2. brak zmiany	46,1	34,4	42,1	43,5	46,9	40,8
3. spadek	27,6	53,3	22,3	22,2	25,0	42,6
saldo (1.-3.)	-1,3	-41,0	13,3	12,1	3,1	-25,9

Zamówienia wg sektorów własnościowych

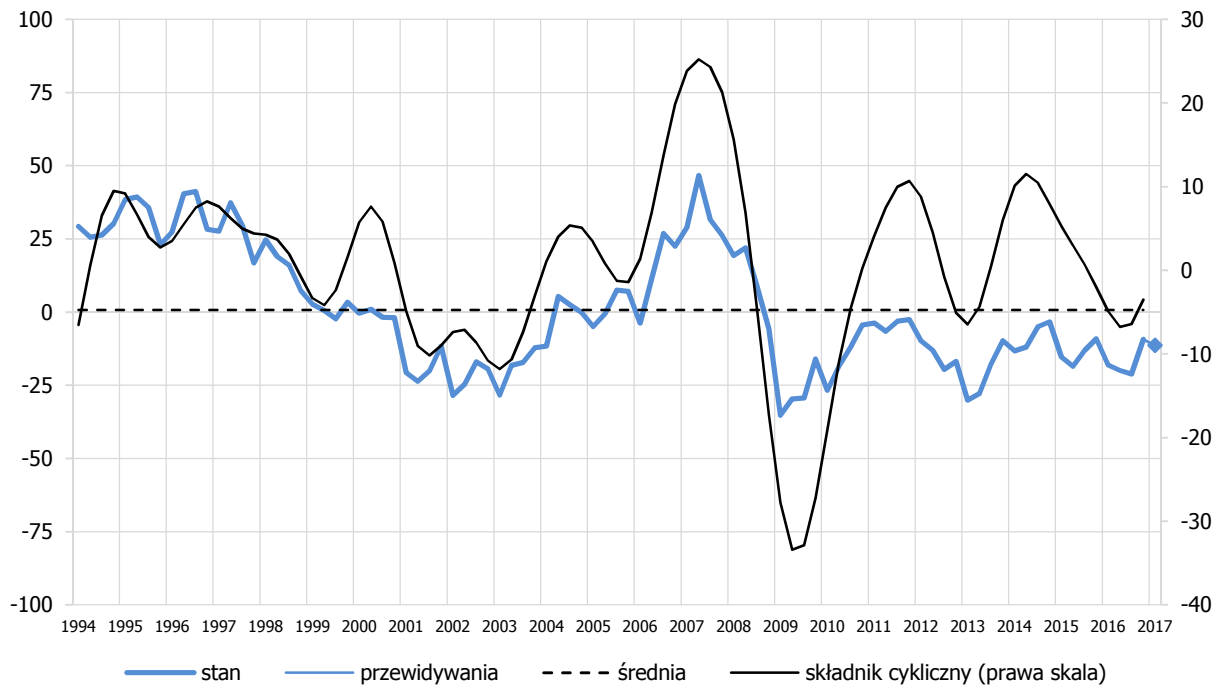

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

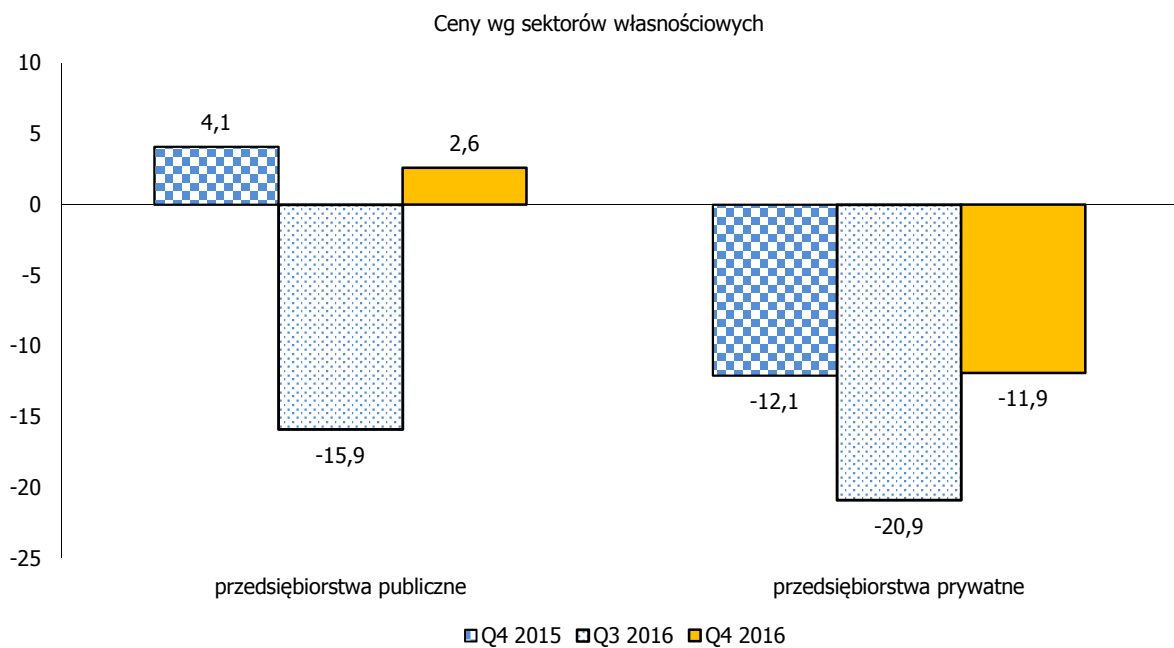

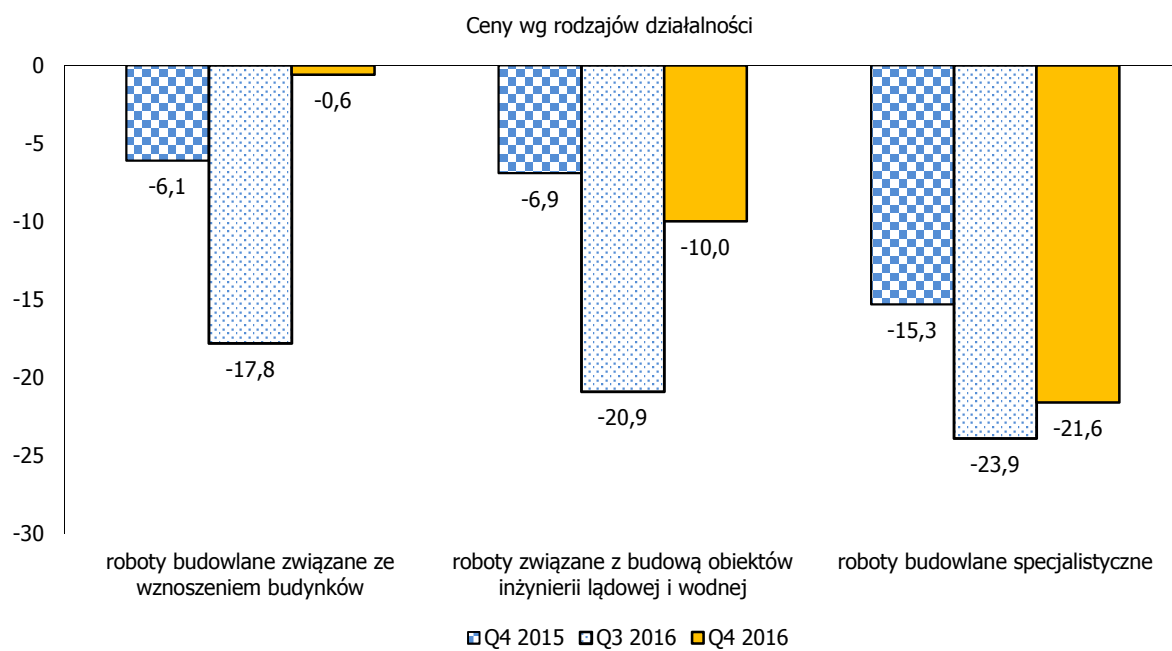
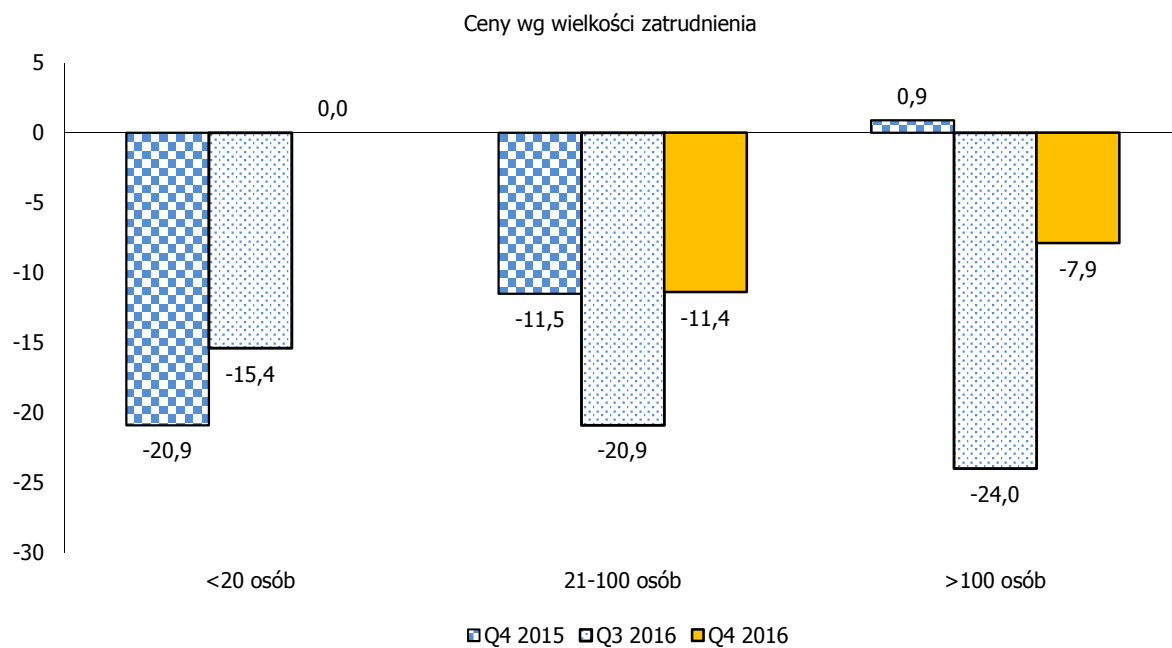
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	12,7	10,5	21,8	32,1	7,9	14,9
2. brak zmiany	57,0	64,0	74,4	54,8	80,2	60,4
3. spadek	30,4	25,4	3,8	13,1	11,9	24,8
saldo (1.-3.)	-17,7	-14,9	18,0	19,0	-4,0	-9,9

CENY USŁUG BUDOWLANYCH

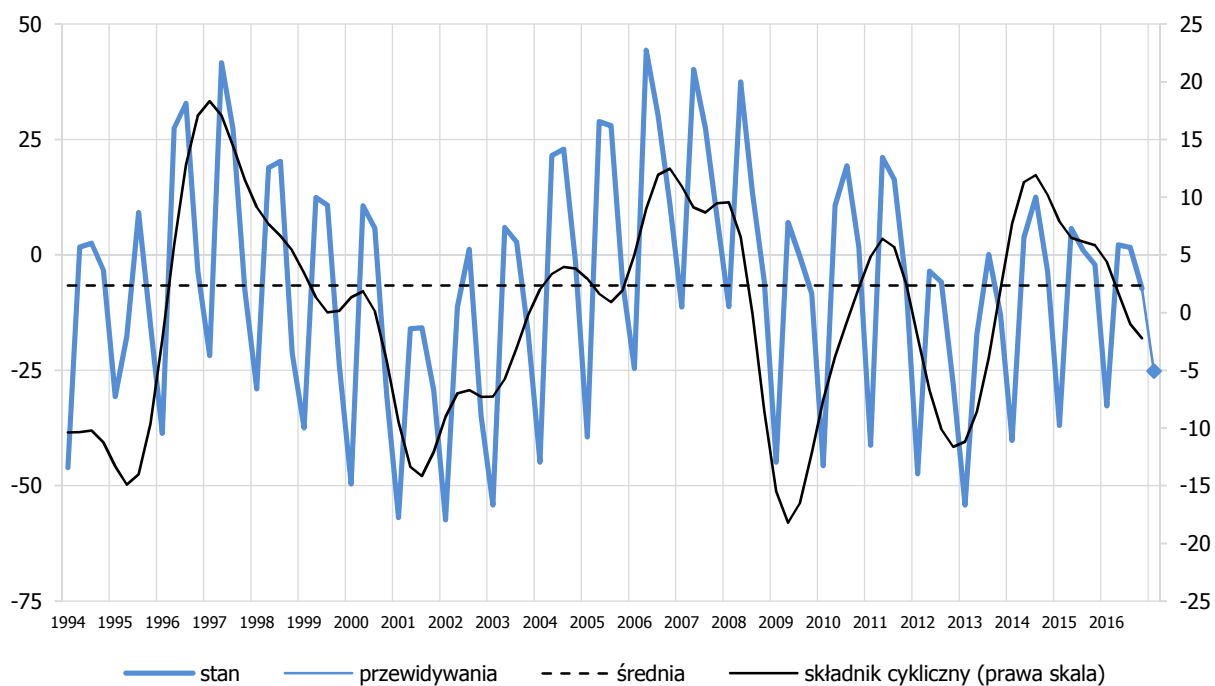

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q1 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	5,2	1,4	2,7	3,1	5,7	2,7
2. brak zmiany	80,5	79,2	74,7	72,8	79,3	83,2
3. spadek	14,3	19,5	22,6	24,2	15,0	14,1
saldo (1.-3.)	-9,1	-18,1	-19,9	-21,1	-9,3	-11,4

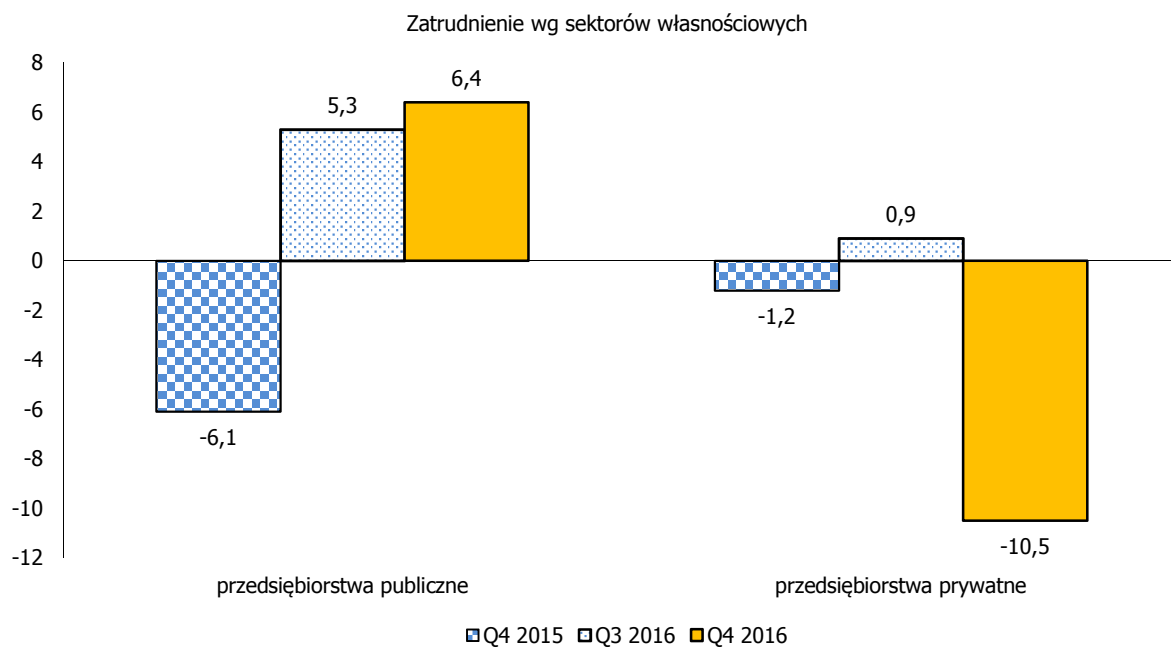

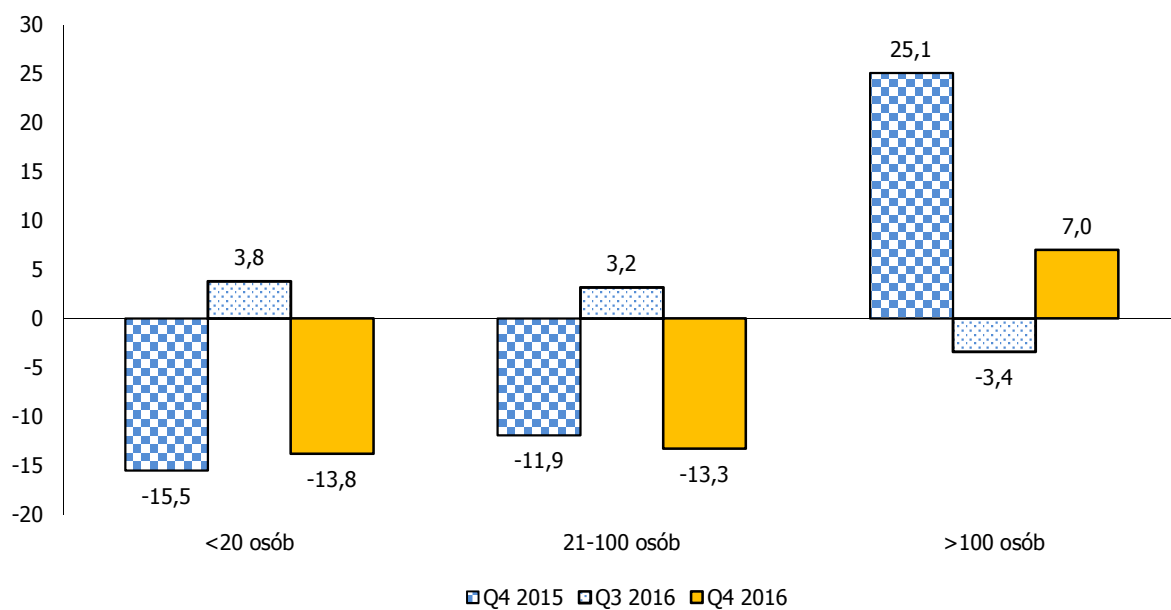
ZATRUDNIENIE

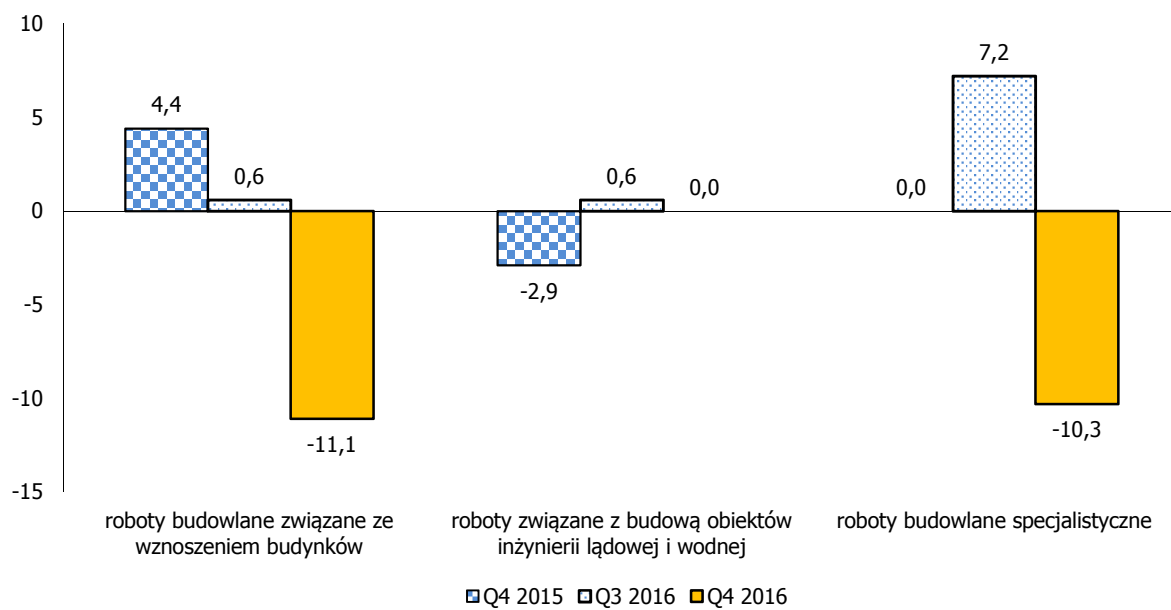
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	14,6	7,7	17,3	15,6	13,6	7,7
2. brak zmiany	68,7	51,9	67,6	70,5	65,6	59,3
3. spadek	16,7	40,4	15,1	14,0	20,9	32,9
saldo (1.-3.)	-2,1	-32,7	2,2	1,6	-7,3	-25,2

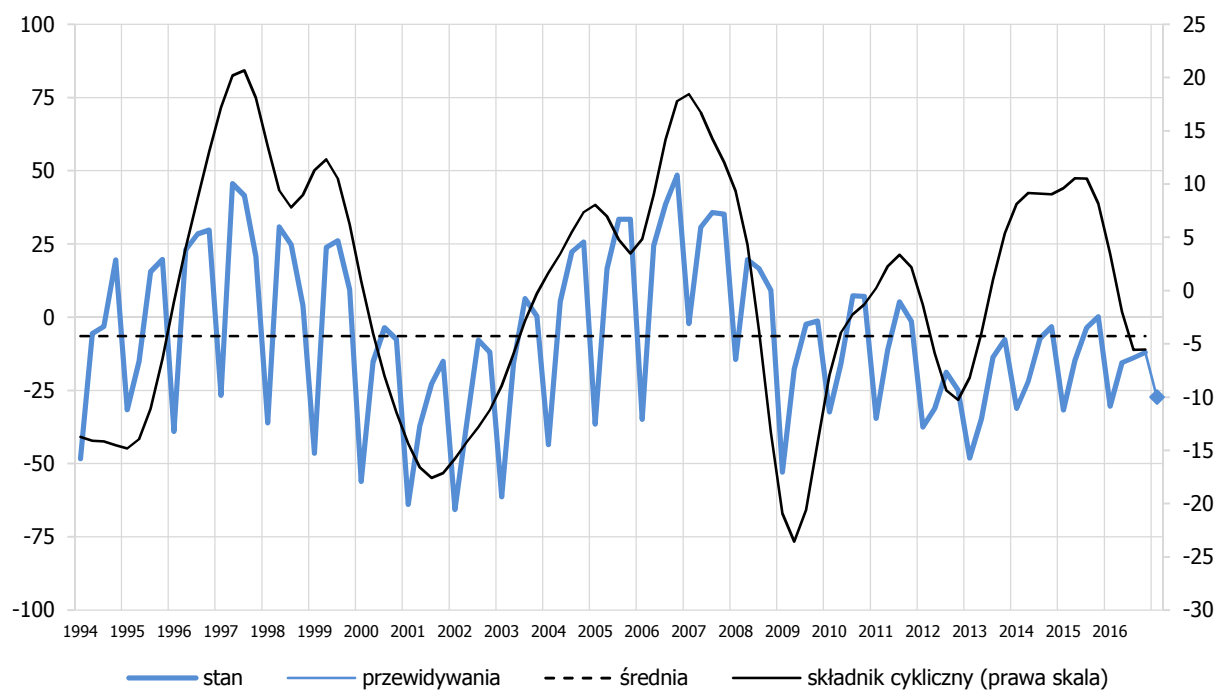
Zatrudnienie wg wielkości zatrudnienia

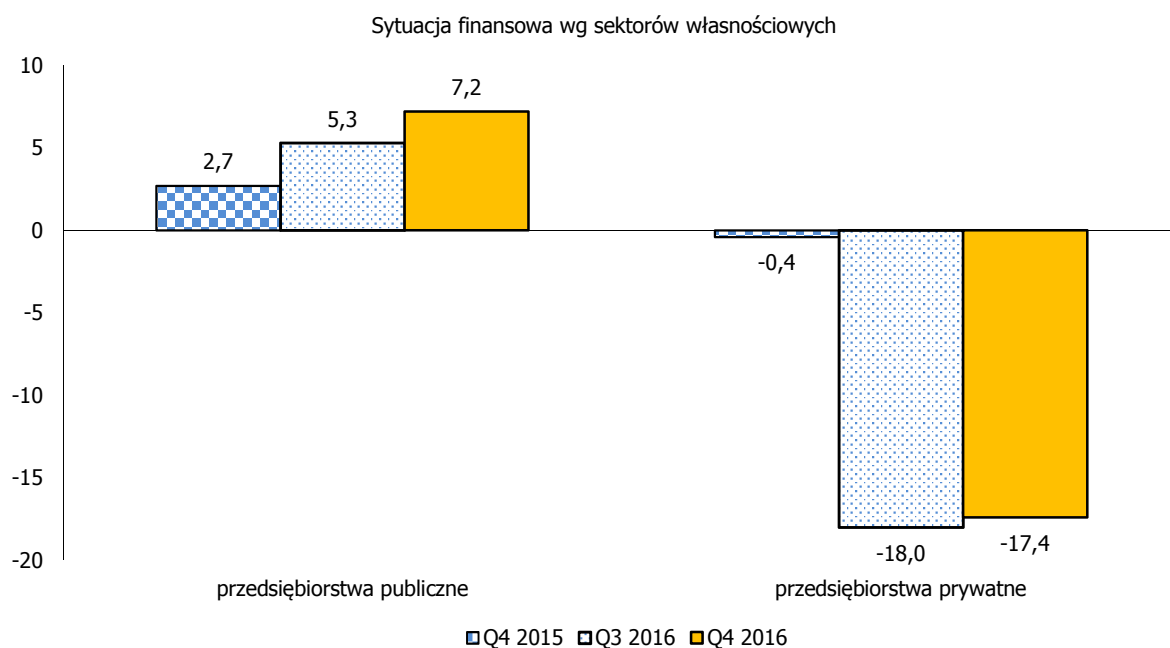
Zatrudnienie wg rodzajów działalności

SYTUACJA FINANSOWA

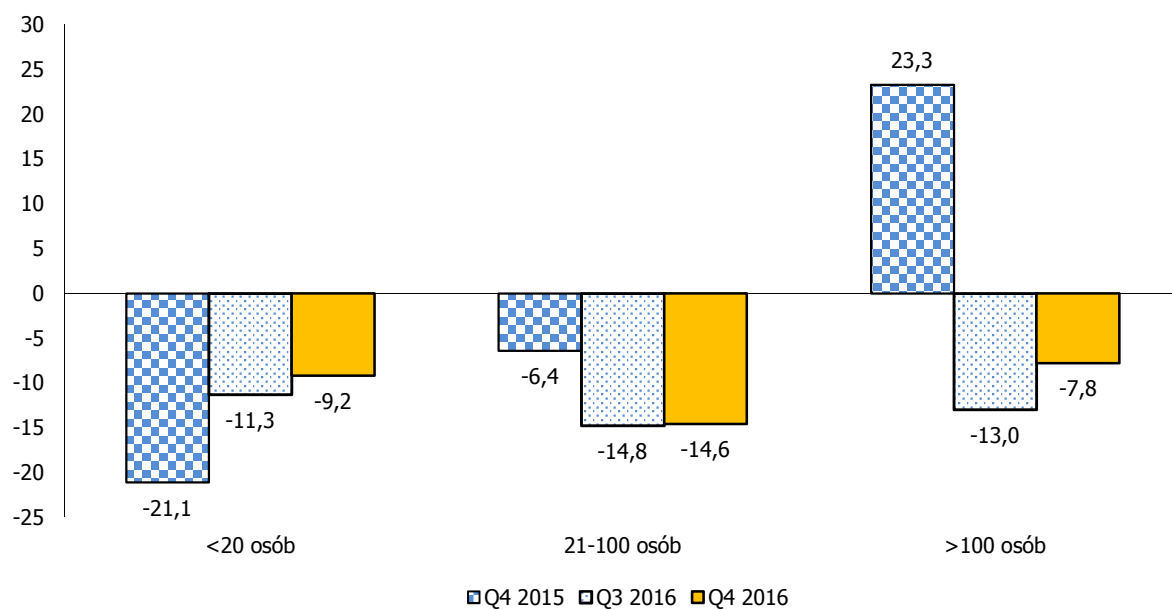

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	18,2	7,2	11,7	13,8	12,7	8,6
2. brak zmiany	63,7	55,2	61,1	58,5	62,6	55,5
3. pogorszenie	18,1	37,6	27,2	27,7	24,7	35,9
saldo (1.-3.)	0,1	-30,4	-15,5	-13,9	-12,0	-27,3

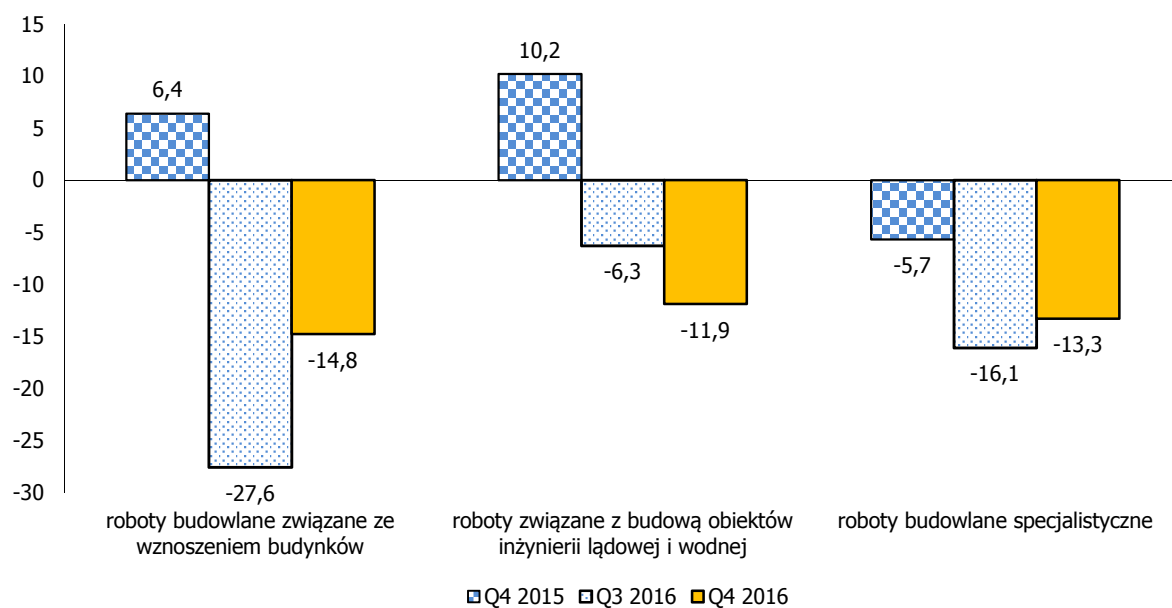

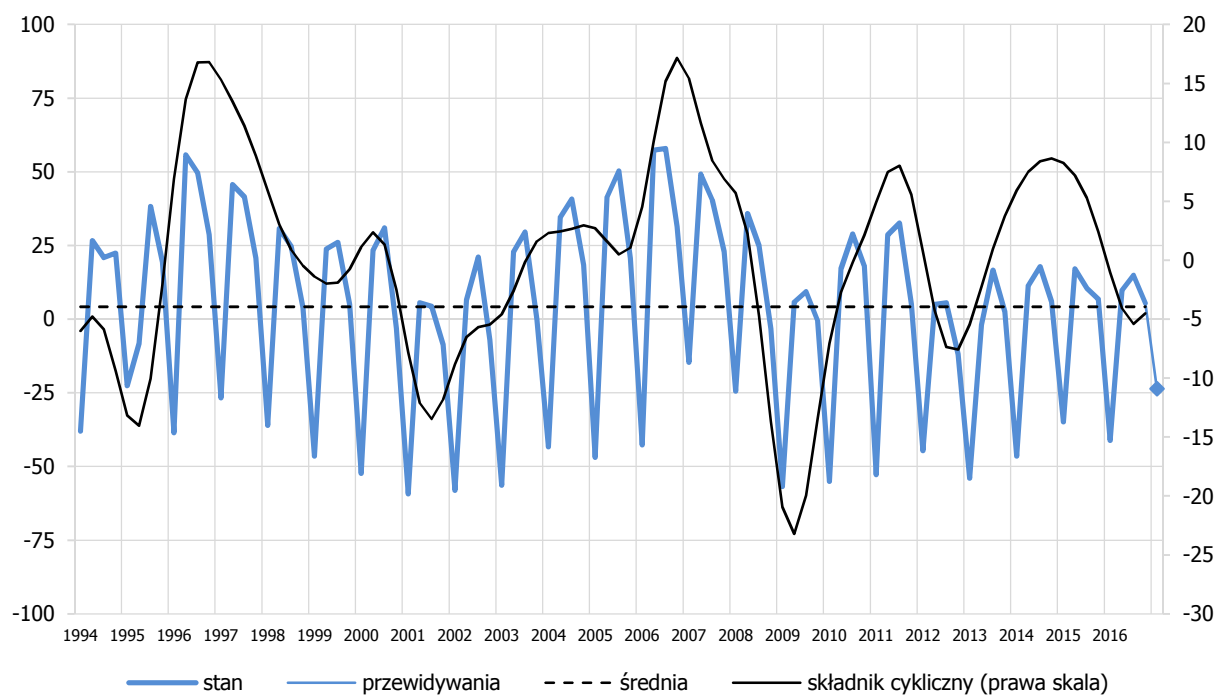
Sytuacja finansowa wg wielkości zatrudnienia

Sytuacja finansowa wg rodzajów działalności

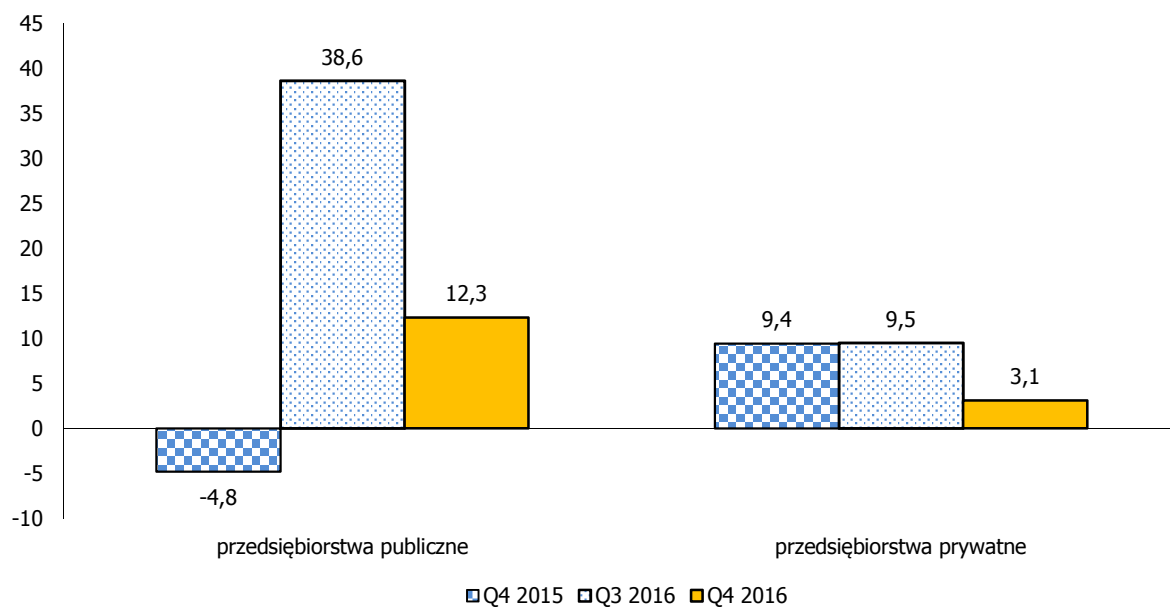

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MOCY PRODUKCYJNYCH

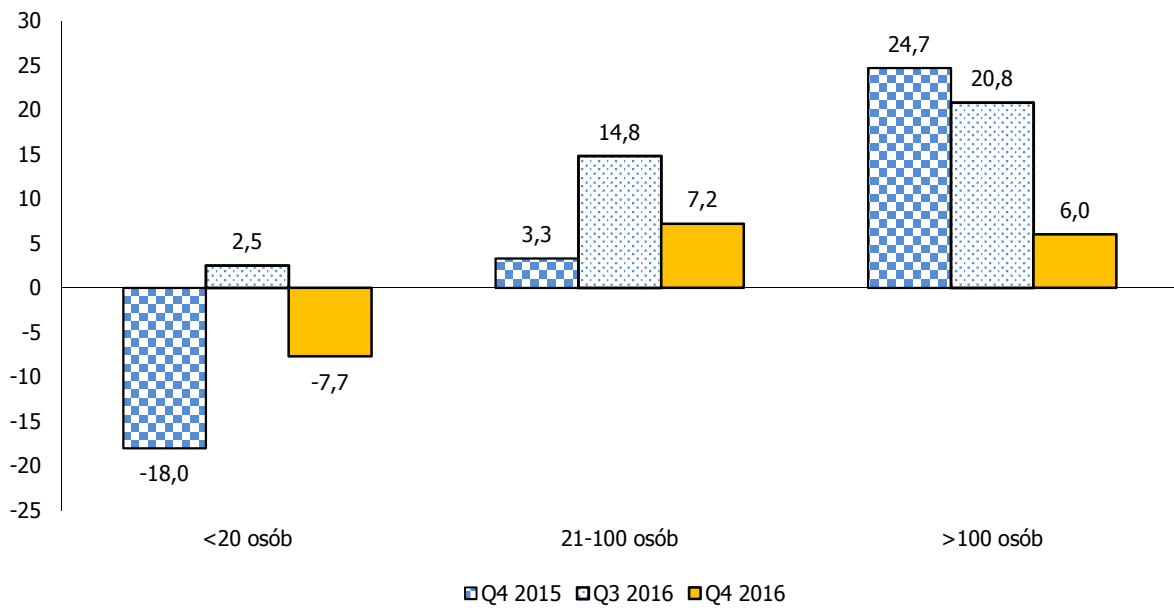

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	23,8	7,1	26,4	25,4	21,9	12,0
2. brak zmiany	59,3	44,7	57,0	64,1	61,7	52,4
3. spadek	17,0	48,3	16,6	10,5	16,5	35,6
saldo (1.-3.)	6,8	-41,2	9,8	14,9	5,4	-23,6

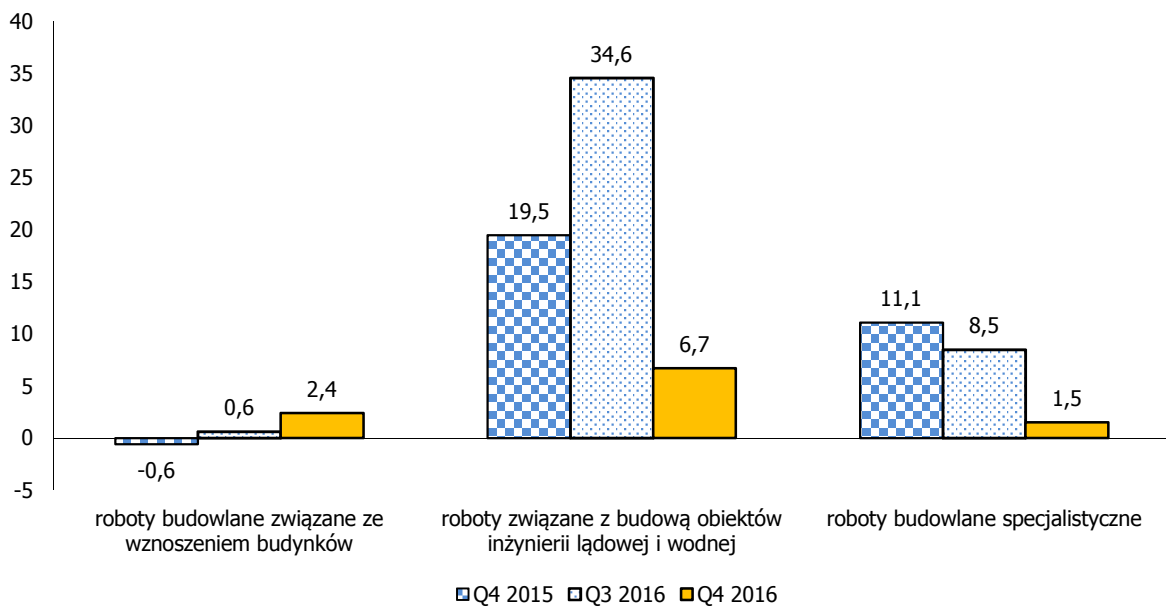
Stoień wykorzystania mocy produkcyjnych wg sektorów własnościowych

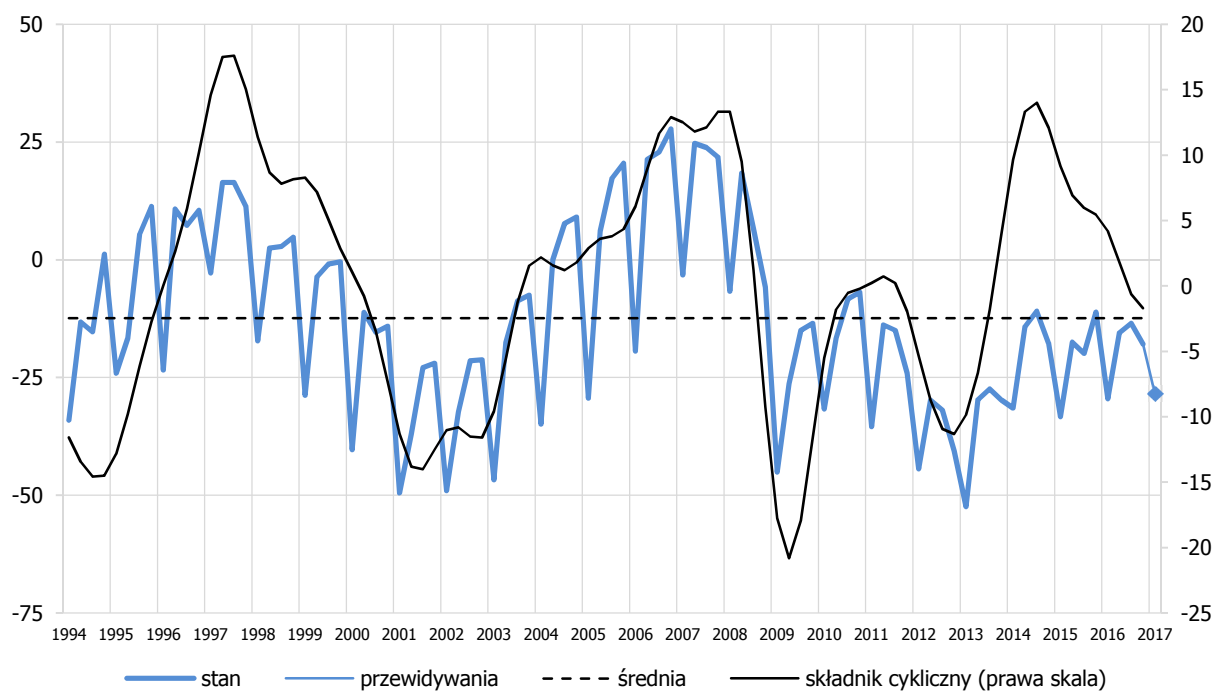
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg wielkości zatrudnienia

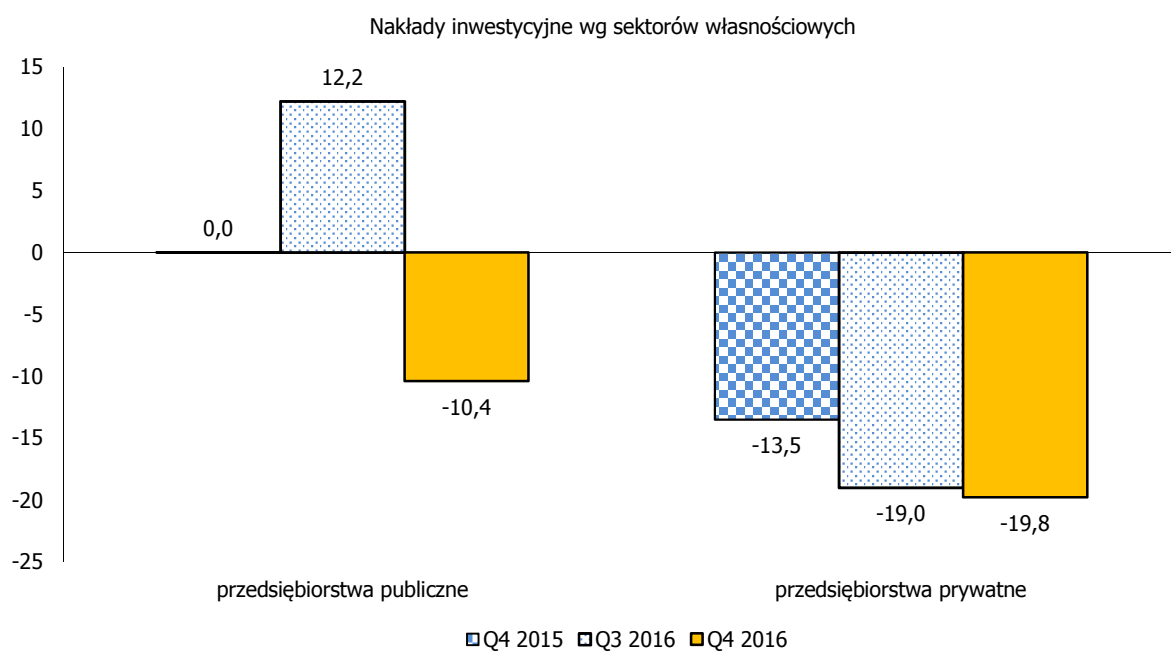
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg rodzajów działalności

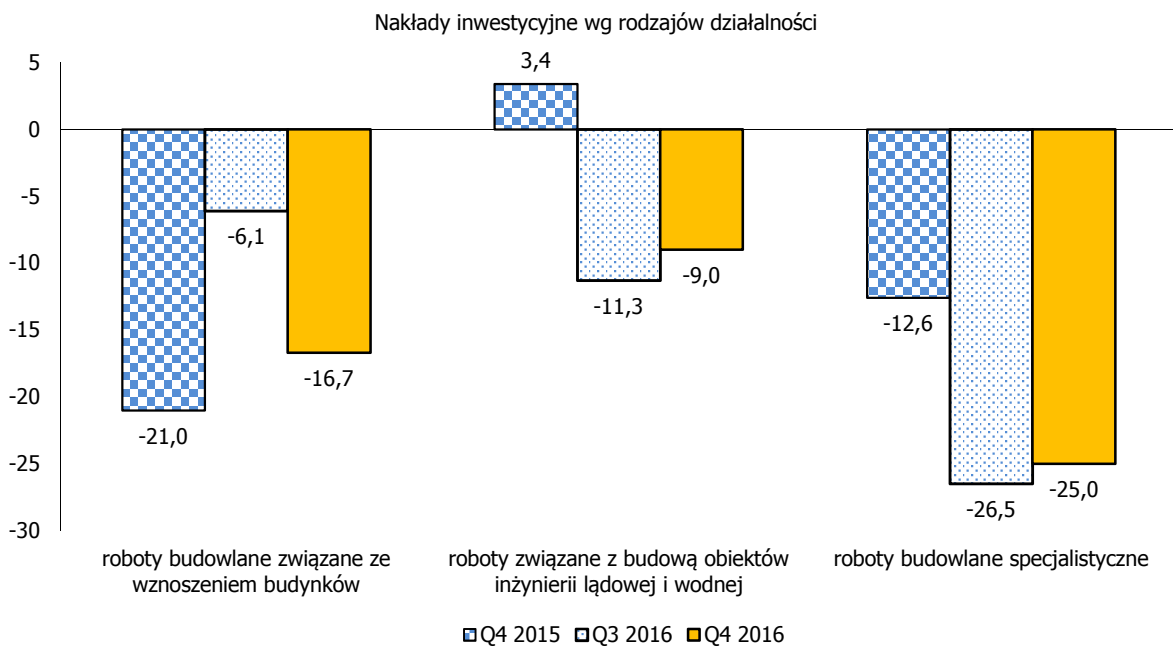
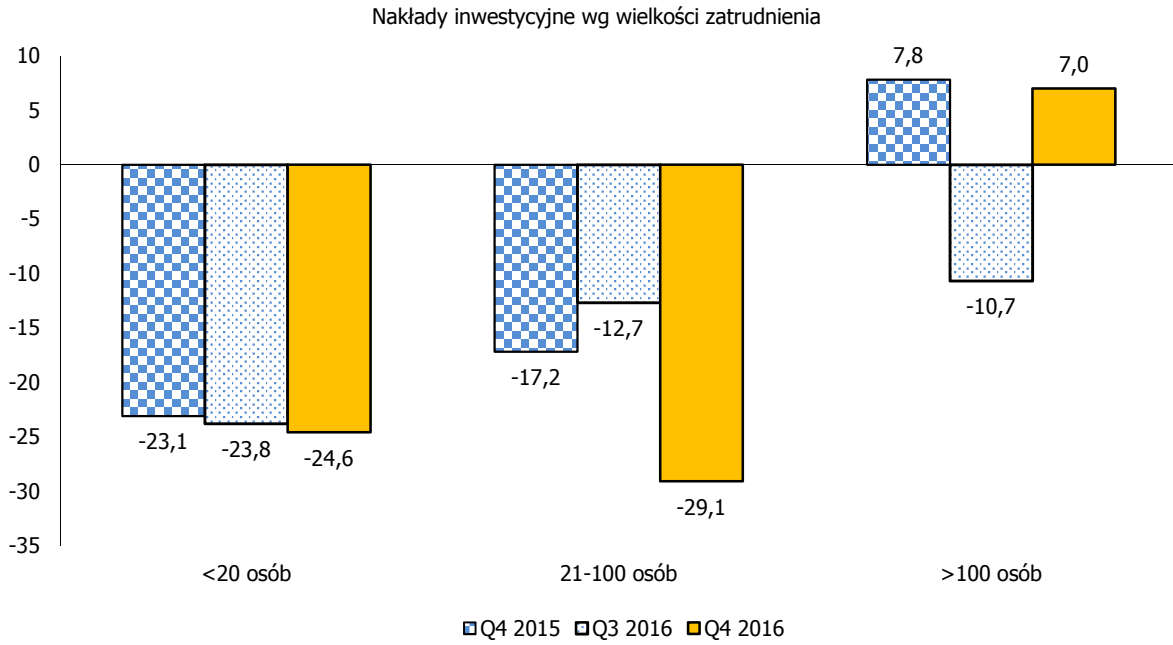

NAKŁADY INWESTYCYJNE

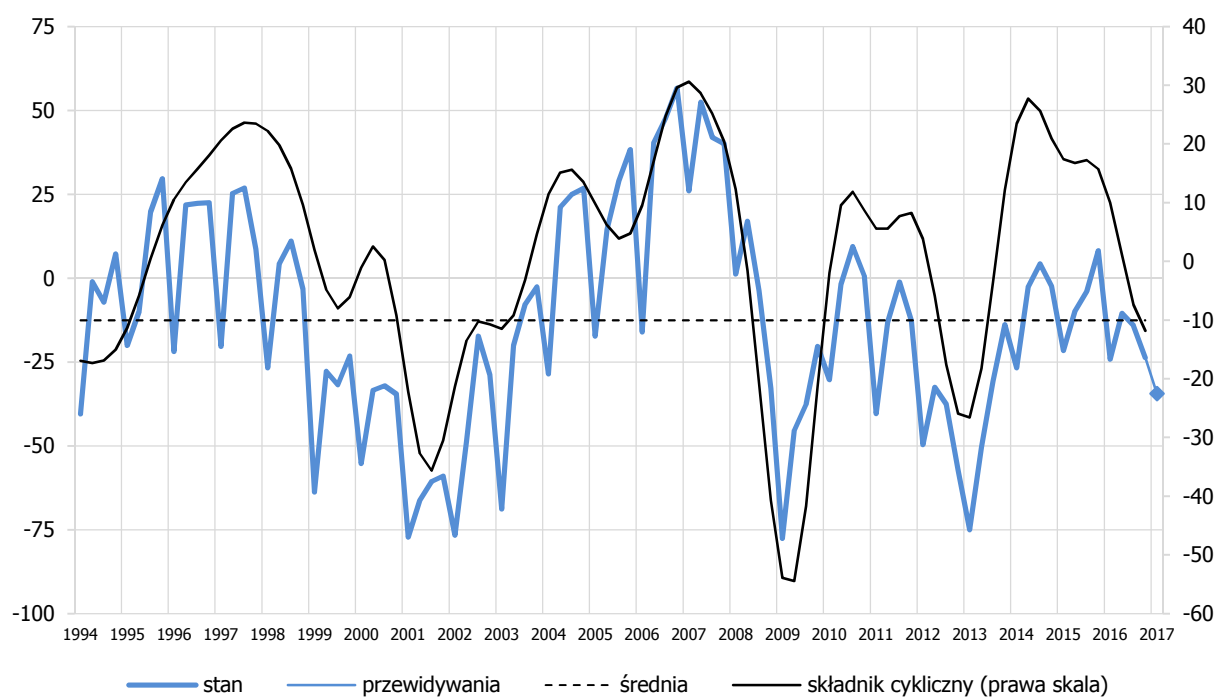

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	11,9	6,5	13,7	11,8	11,8	5,1
2. brak zmiany	65,0	57,5	57,0	62,9	58,6	61,4
3. spadek	23,0	36,0	29,2	25,3	29,7	33,5
saldo (1.-3.)	-11,1	-29,5	-15,5	-13,5	-17,9	-28,4

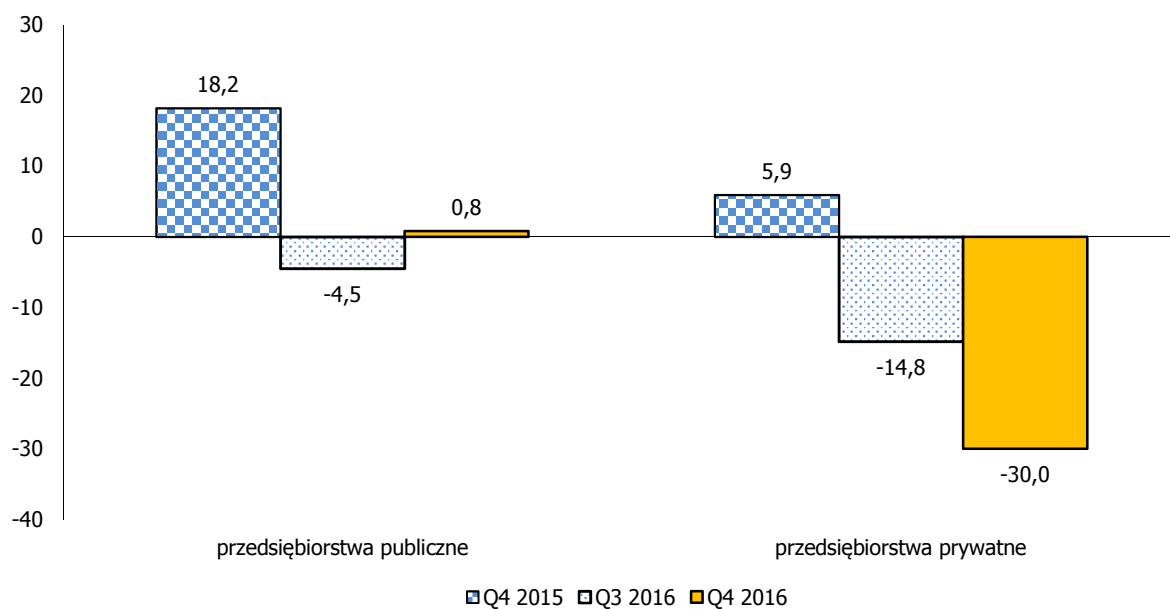

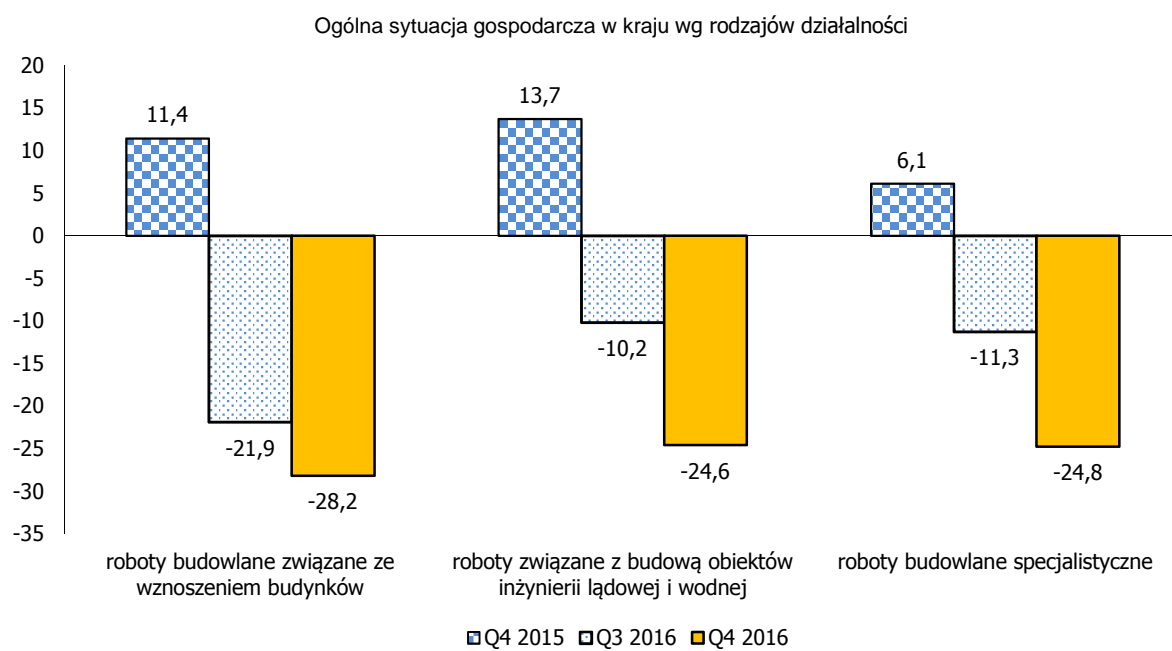
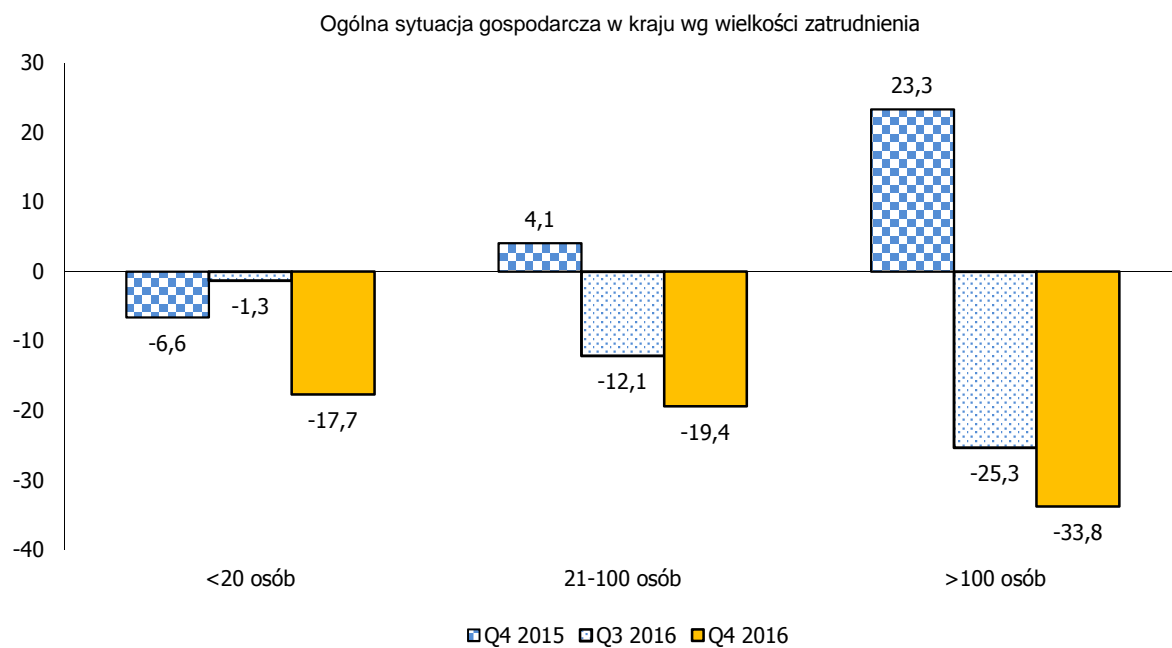
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

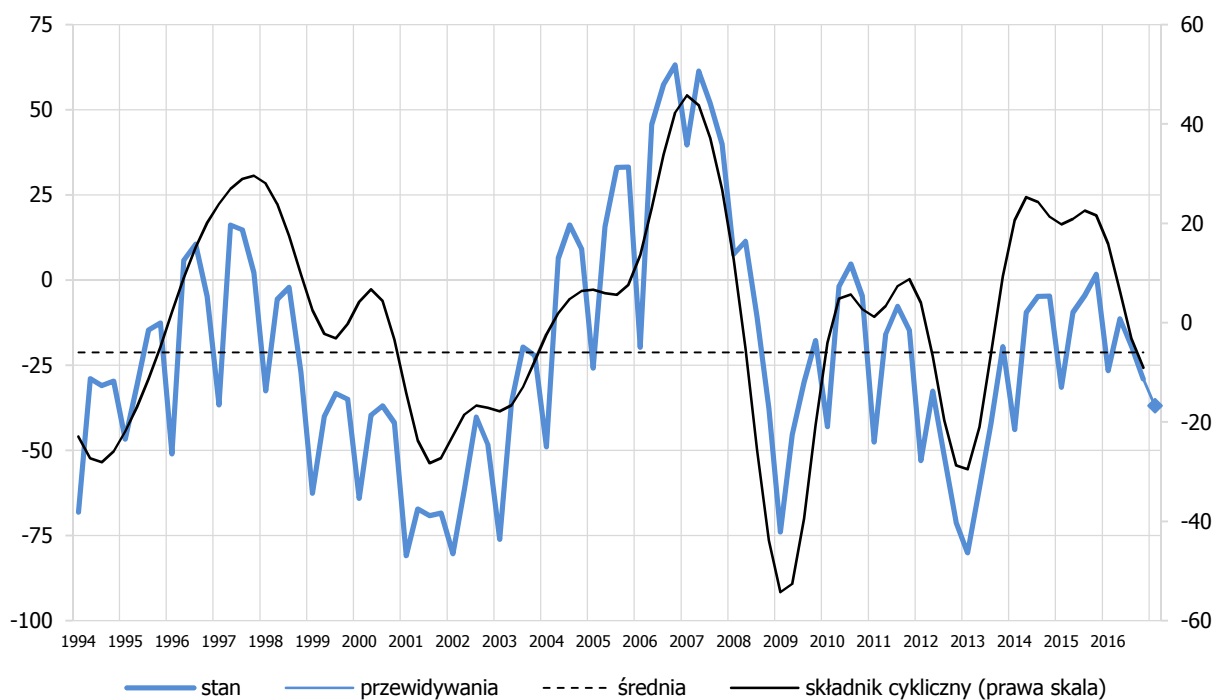
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	19,6	4,3	12,7	12,1	9,0	7,7
2. brak zmiany	69,1	67,2	64,1	61,5	58,3	50,2
3. pogorszenie	11,4	28,5	23,2	26,3	32,7	42,1
saldo (1.-3.)	8,2	-24,2	-10,5	-14,2	-23,7	-34,4

Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg sektorów własnościowych

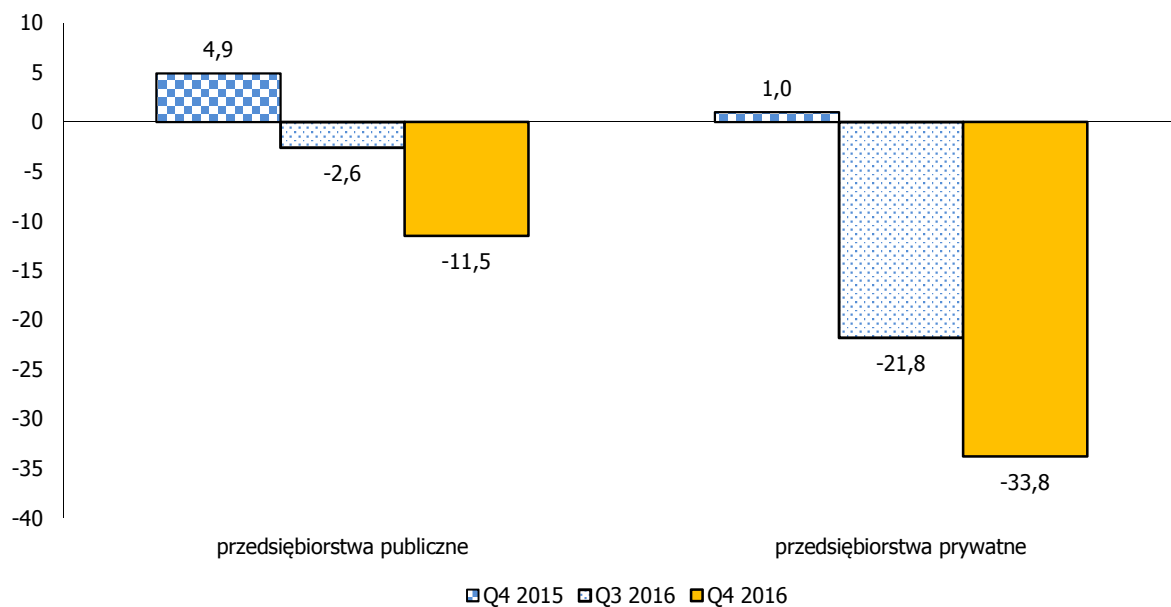

SYTUACJA BUDOWNICTWA

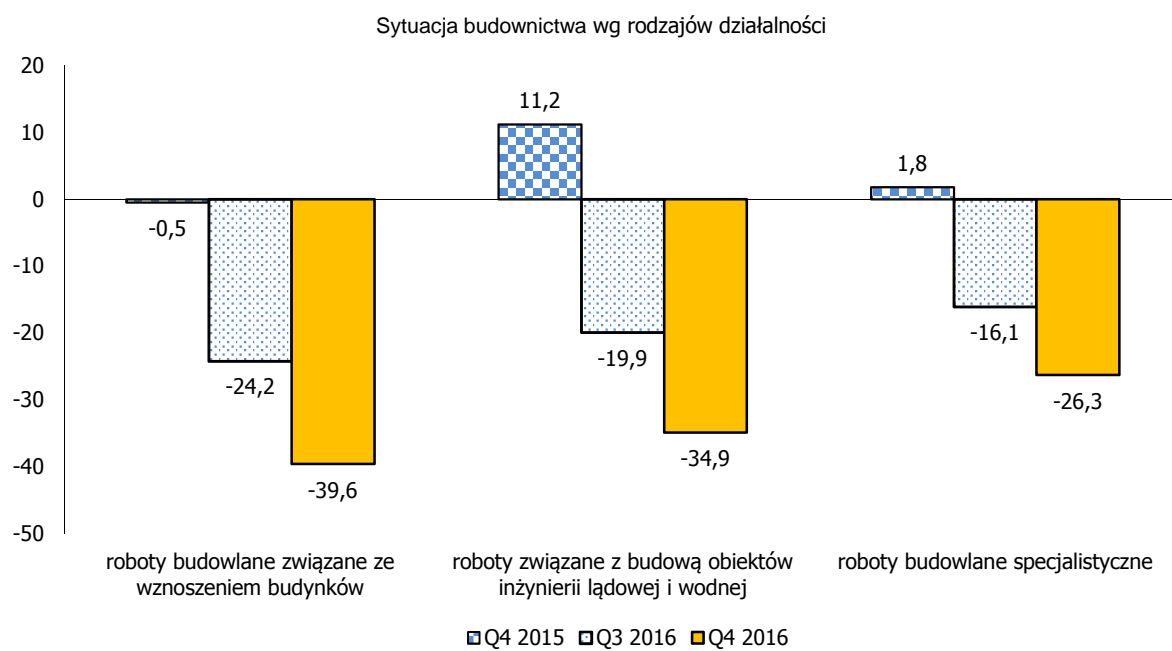
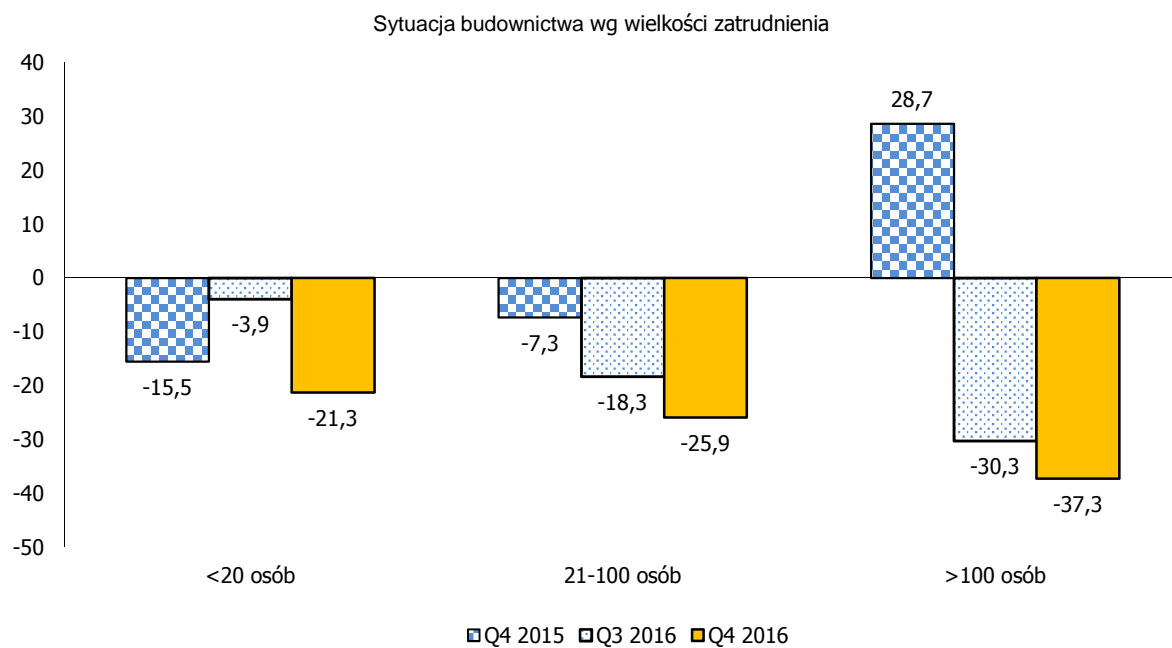

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	21,4	6,8	14,7	11,1	9,5	6,8
2. brak zmiany	59,0	59,8	59,2	58,2	52,0	49,5
3. pogorszenie	19,7	33,4	26,2	30,6	38,5	43,7
saldo (1.-3.)	1,7	-26,6	-11,4	-19,5	-29,0	-36,9

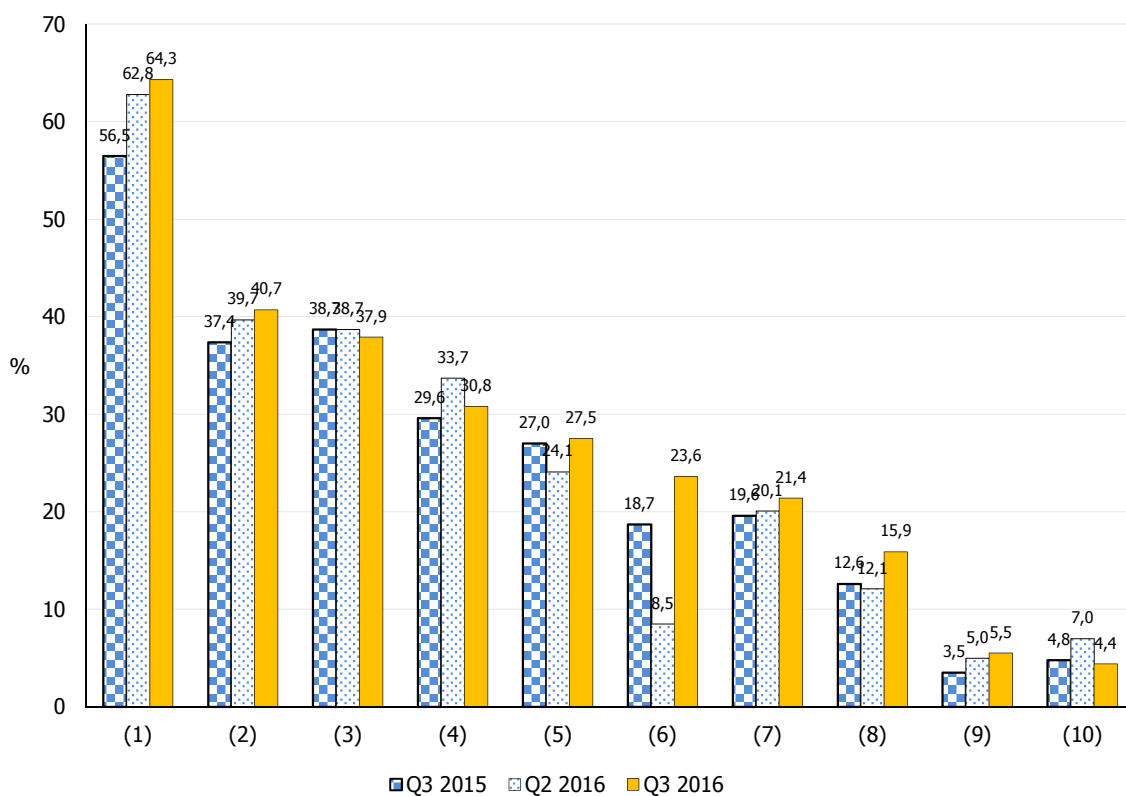
Sytuacja budownictwa wg sektorów własnościowych

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (2) niedostateczny popyt
- (3) obciążenia podatkowe
- (4) zatory płatnicze
- (5) niestabilność przepisów prawnych
- (6) niekorzystne warunki pogodowe
- (7) ceny surowców i materiałów
- (8) trudności w uzyskaniu kredytu
- (9) nie występują
- (10) inne

